Należytość pocztowa opłacona gotówką.
WYDANIE III, II.
Rok XV.
Kraków, piątek 11 marca 1932
Nr. 71

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe

Cena egz. 25 gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji
Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

Ciunkiewiczowa na wolności

Tam gdzie podpisany został pakt Kellogga...

Trumna ze zwłokami Brianda w Sali Zegarowej Quai d'Orsay

Paryż. 9. 3. PAT. Wczoraj w ministerstwie spraw zagranicznych przystąpiono do urządzenia kaplicy, w której wystawione będą zwłoki Brianda. Trumnę umieszczono w słynnym salonie zegarowym. Przy wyborze tego historycznego miejsca powodowano się tem, że tutaj podpisano pakt Kellogga i tam odbyło się również nadzwyczajne posiedzenie Rady Ligi Narodów, zwołane w grudniu ub. r. w celu złagodzenia zatargu japońsko-chińskiego, a któremu to posiedzeniu po raz ostatni przewodniczył Briand.

Paryż. 9. 3. (B) Przez mieszkanie Brianda przy avenue Kleber przesunęło się wczoraj ogółem 15 tysięcy osób, które w skupieniu oddały hołd doczesnym szczątkom wielkiego męża stanu. Wieczór złożono zwłoki do trumny, do której włożono trzy wiązanki fiołków i bukiet storczyków. W dniu pogrzebu Brianda wszystkie szkoły w całej Francji będą wolne od nauki. Na polecenie ministra oświaty urządzone będą w sobotę we wszystkich szkołach ku czci Brianda poranki, podczas których omawiane będą wysiłki Brianda w kierunku utrwalenia pokoju i zastąpienia przemocy prawem międzynarodowem. Rada miejska Paryża postanowiła jedną z głównych ulic stolicy nazwać imieniem Brianda.

Prasa rumuńska o spotkaniu marsz. Piłsudskiego z premj. Jorgą

Bukareszt. 9. 3. PAT. Dzienniki tutejsze przywiązują do spotkania premjera Jorgi z Marsz. Piłsudskim duże znaczenie polityczne, wyrażając przypuszczenie, że obaj mężowie stanu omówili najważniejsze sprawy polityczne. Przedewszystkiem zaś rokowania o pakt nieagresji ze Sowietami oraz tematy będące na porządku dziennym konferencji rozbrojeniowej. „Cuventul" uważa, że spotkanie obu polityków było w obecnym momencie politycznym konieczne i że doprowadziło ono do zupełnego uzgodnienia postępowania obu rządów w bieżących zagadnieniach politycznych, gdzie Polska i Rumunja mają równoległe interesy. „Lupta" sądzi, że po rozmowie premjera Jorgi z Marszałkiem Rumunja zdecyduje się na podpisanie paktu nieagresji ze Sowietami.

Uroczysty wjazd nowego prezydenta „republiki mandżurskiej"

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn 9. 3. (L) Wedle doniesień z Tokjo, odbył się wczoraj uroczysty wjazd prezydenta nowej republiki mandżurskiej, eks-cesarza chińskiego Pu-yi, do Czang—Czun, stolicy nowego państwa. Pu-yi witany był przez władze japońskie z wielkim przepychem i honorami cesarskiemi. Przyjechał z Mukdenu w specjalnym pociągu dworskim. Na dworcu w nowej stolicy witany był przez generalnego konsula japońskiego, przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych. Dworzec bogato udekorowany był flagami o barwach japońskich i mandżurskich. Z dworca do pałacu rządowego tworzyły wojska japońskie i mandżurskie gęsty szpaler. Władze japońskie przedsięwzięły daleko idące środki ostrożności, celem zapewnienia nowemu władcy bezpieczeństwa. Dziś Pu-yi złożył przysięgę jako głowa nowego państwa mandżurskiego.

Sowiety koncentrują wojsko nad granicą koreańską

Londyn. 9. 3. (L) Donoszą z Tokio, że władze sowieckie koncentrują swe wojska nad granicą koreańską. Ambasador japoński w Moskwie otrzymał polecenie, aby domagał się od rządu sowieckiego wyjaśnienia, co oznacza koncentracja wojsk sowieckich nad granicą japońską w Korei. Dalej sfery oficjalne dementują pogłoski, jakoby Japonja koncentrowała swoje wojska nad granicą sowiecką.

O poprawę bezpieczeństwa w płn. Palestynie

Jerozolima 9. 3. ŻAT. Egzekutywa Agencji Żydowskiej podjęła interwencję u naczelnego komendanta policji palestyńskiej pułk. Spitzera w sprawie braku bezpieczeństwa w północnej Palestynie. W ciągu ostatnich 2 miesięcy zamordowano dwóch kolonistów żydowskich. Pułk. Spitzer zakomunikował Egzekutywie, że w okręgu hajfskim wprowadzono specjalną dodatkową służbę policyjną, która patrolować będzie wszystkie przedmieścia i kolonje tego okręgu. Pułk. Spitzer wydelegował do Kfar Chasidim kilku najzdolniejszych detektywów, celem przeprowadzenia śledztwa i wykrycia morderców Samuela Gutermana.

Bunt na torpedowcu francuskim

Paryż 9. 3. (B) Na pokładzie torpedowca francuskiego „Vesco", przebywającego obecnie w Tulonie doszło do poważnego zajścia. Podczas kontroli nocnej, jeden z oficerów torpedowca udzielił pewnemu marynarzowi nagany służbowej, w następstwie czego ów marynarz, poparty przez kolegów zaatakował oficera. W ciągu nocy oficer ten znikł z pokładu i niewiadomo co się z nim stało. Dowódca statku jest zdania, że oficer padł ofiarą zbuntowanych marynarzy, w związku z czem kilku z nich aresztowano i wszczęto energiczne śledztwo.

Hindenburg, czy Hitler — jeden djabeł

Tak uważa pismo francuskie

Paryż. 9. 3. PAT. Dziennik „Le Petit Bleu" pisze, że dziwnem jest zachowanie się pewnej grupy francuskiej, sprzyjającej Hindenburgowi. Dziennik podkreśla, że nie istnieją — wbrew temu, co głosi ta grupa — dwie Rzesze, tylko jedna, która dąży do tego samego celu odwetu, przekreślenia traktatów i hegemonji germańskiej w Europie. Hitler, czy Hindenburg, to absolutnie jedno i to samo. Biała czapka, czy czapka biała, to dwie głowy pod taką samą pikielhaubą. Dopóki Liga Narodów — kończy dziennik — nie udzieli Francji gwarancyj, jakich domaga się Tardieu, należy być w pogotowiu i przygotowanym na wszystko.

Jerozolima 9. 3. ŻAT W dni dzisiejszym cadyk z Góry Kalwarji wraz z całą świtą opuścił Palestynę, udając się w drogę powrotną do Polski. Do Warszawy powróci 16 bm.

Na drodze do równowagi

Światowy system gospodarczy ery powojennej możnaby w sposób symboliczny nazwać systemem „pozłacanym“. Tak, jak w dziedzinie walutowej, emisja pozłacana tj. oparta na pokładzie dewizowym wzrosła od 1913 do 1929 roku w sumie z 350 na 2000 mil. dolarów, podobnie i cała konstrukcja gospodarcza stała się w tym czasie wysoce skomplikowanem wzniesieniem nadbudówek kredytowych o niekonkretnem pokryciu. Gold-exchange-standard na odcinku banknotowym był doskonałym wyrazicielem całego ustroju gospodarczego, mającego formę piramidy odwróconej wierzchołkiem ku dołowi. U dołu znajdowała się wąska powierzchnia własności np. złota zdeponowanego w piwnicy banku pieniężnego, a od tej wąskiej powierzchni biegły ku górze szeroko rozwarte ramiona ogniw: Na 40 jednostkach złota oparte 100 jednostek banknotów, dźwigało w roli pokładu użytego przez inną instytucję emisyjną — przy utrzymaniu tego samego stosunku 40 procentowego — już 250 jednostek dalszej waluty, ta dalsza waluta zaś w formie pokrycia dewizowego innego banku powtarzała funkcję swej poprzedniczki itd. Tym sposobem każdy mały ułamek złota spełniać musiał ciężką rolę fundamentu pod szeroko rozwinięty gmach walutowy, o niedającej się ustalić ilości pięter. To samo odbywało się — może jednak w jeszcze gorszem ustosunkowaniu procentowem między własnością jako pokryciem dla zasięganego kredytu — w dziedzinach gospodarczych takich, jak rozwój spółek akcyjnych, kombinacyj holdingowych i kontroli banków nad przemysłami. Między kapitałem istotnie posiadanym a zasięgiem jego roz prowadzonym w życie powstała tak znaczna różnica, że wąski wierzchołek wywróconej piramidy, zaczął tracić równowagę, a konstrukcja gospodarcza na nim stojąca wpadła w ruch wahadłowy, grożący z każdą chwilą położeniem całości na bok.

Dla zmniejszenia tej przeładowanej nadbudowy kredytu, była tylko jedna droga: na terenie banknotowym likwidacja gold-exchange-standardu, na terenach zaś bankowym, przemysłowym i handlowym restrykcja kredytów stosownie do podstawy majątkowej, mającej kredyty te poręczać. Ruch, który zdążał do zrealizowania tych właśnie celów, znany nam pod nazwą niezwykle nasilonego procesu deflacyjnego, miał takie jaskrawe dokumenty swego istnienia, jak masowa wymiana dewiz będących w posiadaniu instytucyj emisyjnych na kruszec złoty, co doprowadziło do tego, iż np. Bank Narodowy w Belgji zlikwidował swój rezerwoar dewizowy do ostatniej sztuki, zaś Bank szwajcarski doprowadził bez mała do tego samego stanu z tem jeszcze, iż wykazujące przeciętne pokrycie w roku 1931 w samem złocie na 102 procent, dał dowód, jak bardzo wyraźnie obręcz deflacyjna zaciśnięta została dokoła liczby obiegu banknotów.

Wycofywanie kredytów zaś, którego gwałtowny charakter odczuły zarówno silnie Ameryka, jakoteż Anglja i Niemcy, było etapem likwidacji „systemu pozłacanego“ na odcinku wymiany pieniężno- towarowej, a wyniki tej ucieczki kredytu znane są aż nadto dobrze z ich objawów, jak krach banków niemieckich, dewaluacja funta szterlinga, masowe, bo na tysiące liczone, bankructwa przedsiębiorstw bankowych w Ameryce.

Nacisk deflacji tj. zmniejszonej ilości środków płatniczych wywołał dalszy objaw w rozwoju wypadków, jak ogólno- światowa deruta cen, ta zaś z powodu swej nierównomierności powstawania w różnych gospodarstwach powodowała wzajemną ochronę przed inwazją zbyt taniego towaru obcego, zagrażająca istnieniu przemysłów krajowych, w formie niezwykłego wyśrubowania ceł prohibicyjnych, zakazów przywozowych, kontyngentów, reglementacji dewiz itd.

W ten sposób starania, które miały na celu doprowadzenie do zwężenia nazbyt szeroko rozgałęzionych ramion wywróconej piramidy gospodarczej, dały w rezultacie ową powszechną wojnę gospodarczą, której obraz w tej chwili jeszcze w swej najbardziej kolorowej formie straszy współczesną ludzkość.

Gdy więc ścieśnianie nazbyt rozrosłych nadbudówek kredytowych dało w rezultacie tak silne wstrząsy, iż były chwile, że zdawało się, że gospodarstwo świata stoi przed jakimś nieznanym w historji momentem zawalenia się w gruzy, powstała z początku w Ameryce a potem również i w innych krajach, jak ostatnio w Anglji, w krajach skandynawskich itd. myśl nietyle zwężania górnych nadbudówek, ile poszerzania samej podstawy ustroju. Ten ruch, który w przeciwstawieniu do poprzedniego uzyskał nazwę redeflacji, przemówił najpierw w Ameryce ukonstytuowaniem wielkiej na nieco dzienną skalę zakrojonej instytucji Reconstruktion Finance Corporation, której zadaniem ma być konwersja i dystrybucja kredytów dla placówek gospodarczych na brak środka płatniczego cierpiących. Jako dalszy krok w realizacji tego samego celu, służyć ma Bill Glassa, nowelizujący statut emisyjny dolara w tym kierunku, by mogły wyjść z pod prasy i zasilić życie gospodarcze nowe 2—3 miljardów dolarów. Wkońcu, trzecim krokiem konsekwentnie po tej samej linji posuwającej się polityki gospodarczej jest obniżenie przez Federal Reserve-Banki stopy dyskontowej z 3'5 na 3%.

Akcja ta mająca na celu doprowadzenie do równowagi gospodarczej przez wstrzyknięcie w życie odpowiednich dawek środka obiegowego, znalazła oddźwięk w Londynie, w Szwecji i Norwegji, których banki narodowe obniżyły również stopę dyskontową. Najpoważniejszy angielski organ gospodarczy „Economist“ oświadcza w swej ostatniej publikacji, że chwila obecna, w której funt szterling mimo jego dewaluacji na giełdach światowych utrzymuje swoją pełno-wartościowość na rynku wewnętrznym, jest najodpowiedniejszą dla urzeczywistnienia redeflacji, której wynikiem miałby być wzrost poziomu cen do stanu z r. 1928. Drugi perjodyk angielski „Statist“ wyraża opinję, że nowa powrotna fala wzrostu bezrobocia w Anglji powinna rozstrzygnąć o tem, iż należy drogą rozluźnienia wentyli kredytowych ożywić ruch gospodarczy i wznieść poziom cen.

Podniesienie poziomu cen, które może nastąpić tylko w wyniku liberalnej polityki kredytowej i poszerzenia obiegu pieniądza, a więc w wyniku tego rodzaju właśnie akcji, która obecnie nazywać się zwykło terminem „redeflacja“, może jedynie być środkiem do usunięcia tych wszystkich momentów, które obecnie krępują wymianę i zamykają rynki zbytu w formie zapór celno-dewizowych. Wzrastające na rynkach światowych ceny, nie będąc już więcej instygatorami importu, usuwają bowiem potrzebę całego aparatu, mającego na celu tylko ochronę przed przywozem.

Tak więc, jak się zdaje, powrót do stanu upragnionej równowagi gospodarczej, prowadzi drogą pomiędzy dwoma ekstremami, pomiędzy deflacją, której zadaniem było ściągnąć ramiona niezdrowo rozgałęzionego systemu kredytów w ustroju wywróconej piramidy gospodarczej, i pomiędzy redeflacją, która ma wierzchołek tej piramidy, stanowiący fundament konstrukcji, a zwiększeniem obiegu i injekcją środka płatniczego w życie gospodarcze, odpowiednio do potrzeb tej równowagi, rozbudować.

LUDWIK BERGER

Dlaczego nagle podskoczył funt?

Wiedeń. 9. 3. PAT. W depeszy z Londynu podaje N. F. Presse, że powodem gwałtownej haussy funta było **nagłe zaprzestanie zakupów dewiz ze strony Banku Angielskiego.** Zakupy interwencyjne Banku Angielskiego ustały nagle wczoraj w południe. Słychać, że w końcu zeszłego tygodnia przygotowana została suma celem **umorzenia kredytu francusko-amerykańskiego, w wysokości 80.000.000 funtów.** Zakupy dewiz w poniedziałek spowodowały przekroczenie tej sumy o blisko 20.000 funtów, wobec czego Bank Angielski **nie widział możności kontynuowania zakupu dewiz.** Spekulacja, pochodząca głównie z zagranicy stała się panią sytuacji. Angielskie koła bankowe i giełdowe zachowują się wobec nagłej haussy **z uczuciami mieszanemi.** Minister handlu Runciman oświadczył wczoraj, że ma nadzieję, **iż dalsza haussa nie dokona się zbyt nagle.** Już teraz odczuwa się trudności, jakie spowodował w handlu zagranicznym wysoki kurs funta. Wielkie niebezpieczeństwo ruchu zwyżkowego tkwi w tem, że kapitał zagraniczny inwestowany jest wyłącznie **w krótkoterminowych walorach,** głównie w angielskich bonach kasowych. Niemniej jednak zmiana nastrojów może **wywołać przez noc wielką zmianę w sytuacji.**

Odbyły się ważne narady kierujących banków na których omawiano zarządzenia celem **ograniczenia przypływu kapitałów zagranicznych.** Czy koła oficjalne podejmą znów akcję interwencyjną nie jest jeszcze pewnem. Prawdopodobnem natomiast jest zniżenie **londyńskiej stopy procentowej.**

Waldemaras aresztowany!

Berlin. 9. 3. PAT. **Z Kowna donoszą o zaaresztowaniu dzisiaj rano Waldemarasa z powodu nieprzestrzegania nałożonych nań przez władze wojskowe zobowiązań powstrzymywania się od wszelkiego udziału w życiu politycznem.** We wtorek Waldemaras miał otrzymać rozkaz **natychmiastowego opuszczenia Kowna,** czemu jednak nie uczynił zadość. We środę rano zjawiło się w hotelu, w którym mieszkał Waldemaras 10 policjantów i siłą **przeprowadzili go do samochodu, którym przewieziony został do Eszereny i oddany tam pod ścisły nadzór policyjny.** Waldemaras nosił się podobno z zamiarem wydawania nowego czasopisma politycznego i wzięcia znowu czynnego udziału w życiu politycznem.

Zjazd dygnitarzy w Wilnie

Wilno. 9. 3. PAT. Dziś, o godz 8 rano pociągiem pospiesznym przybyli z Warszawy marszałek Senatu Raczkiewicz, minister W.R. i O.P. Jędrzejewicz, minister poczt i telegrafów Boerner minister reform rolnych Kozłowski, wicemin. W.R. i O.P. ks. Żongołłowicz oraz grupa posłów i senatorów Tym samym pociągiem przybyło również wiele delegacyj z kraju w celu wzięcia udziału w pogrzebie śp. ks. biskupa Bandurskiego.

—ogo—

Berlin. 9. 3. PAT. Według sprawozdania urzędu pośrednictwa pracy, ilość bezrobotnych w drugiej połowie lutego wynosiła 6.128.000 osób.

Ordery - diety - pełnomocnictwa

Przebieg wczorajszego posiedzenia Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Order Biały

Warszawa 9. 3. (Sin) Na dzisiejszem przedpołudniowem posiedzeniu Sejmu przystąpiono do rozpatrzenia ustawy o orderze Orła Białego. Referował tę ustawę poseł Mackiewicz (BB), poczem zabrał głos poseł Trąmpczyński (Kl. Nar.), który oświadczył: Łamiemy sobie głowę nad tem co skłania rząd do wniesienia właśnie w obecnej chwili ustawy o tem, co niektórzy nazywają **blichtrem orderowym.** W tej chwili najważniejszą jest kwestja przerobienia łańcucha orderowego. Czy jednak Polska niema obecnie większych kłopotów jak wykonanie tego łańcucha? Czy nie można było z tem poczekać? Przysłowie rzymskie powiada, że **im większa korupcja, tem więcej ustaw.** Nie respektuje się dotychczasowych ustaw, poco więc mnożyć nowe? Dziś cel uświęca środki, co jest świadectwem niewoli, kiedy część narodu czuła się do konspirowania, a cechą konspiracyjną jest zawsze nieprzebieranie w środkach, o czem można się przekonać z „Róży" Żeromskiego. Jesteśmy dziś świadkami codziennego nadużywania władzy i używania grosza publicznego w celach partyjnych, oszustw wyborczych. Słyszymy cyniczne oświadczenia, że praworządność zacznie się dopiero od chwili, gdy obowiązywać będzie ich prawo.

Marszałek zwraca uwagę mowcy, że odbiega od tematu. Mowca kończy apelem do powrócenia do dawnej etyki i moralności, a ponieważ ustawa sprzeciwia się tym zasadom będzie głosował przeciwko ustawie. Ustawę przyjęto.

Dobra skonfiskowane powstańcom

Następnie głosowano nad ustawą o zwrocie skonfiskowanych dóbr b. powstańcom. Referent Mackiewicz (BB) ma pewne wątpliwości natury prawno- moralnej. Mówi, że najważniejszym dla niego był argument, że **cesarz rosyjski był władzą ustawodawczą i ukazy jego muszą być obecnie uszanowane przez sądy w Polsce.** Wobec jednak innych pojęć sądu należy zwrócić ziemię b. powstańcom. Po dyskusji ustawę przyjęto.

Zkolei toczyła się długa dyskusja nad ustawą o prawie wykupu ziemi przez dzierżawców rolnych. Sprawa ta ciągnie się już od szeregu lat. Chodzi o wykup gruntów, podlegających ustawie o ochronie drobnych dzierżawców. Dyskusja trwała kilka godzin i była czasami bardzo namiętna, ale wkońcu ustawa została przyjęta.

Poseł **Wiślicki** referował zkolei ustawę o opłatach stemplowych, którą przyjęto.

Poseł Brodacki wydany sądowi

W imieniu komisji regulaminowej poseł Walewski (BB) przedstawił sprawozdanie o wniosku prezesa sądu okręgowego w Krakowie o **pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej posła Brodackiego. Wniosek o wydanie posła Brodackiego uchwaliła cała Izba**

Diety marszałkowskie

W sprawie wniosku PPS. o zmniejszenie diet marszałka Sejmu i dyrektora biura sejmowego zabiera głos referent **Terlikowski (BB)** oświadczając się **przeciwko głosowaniu. W** sprawie formalnej zabiera głos poseł **Stroński**, który w imieniu klubu BB składa następujące oświadczenie: Posłowie sejmowi oraz marszałek i wicemarszałkowie **otrzymują diety w wysokości** określonej przez odpowiedni artykuł regulaminu, a przytoczony w uzasadnieniu motyw o oszczędności jest demagogiczny. Wnoszę o przystąpienie do głosowania bez dyskusji.

Przeciw wnioskowi formalnemu wypowiada się poseł **Dubois (PPS)**, który stwierdza, że już na komisji nie dopuszczono do dyskusji i że porównanie diet marszałka z dietami poselskiemi jest niewłaściwe, **posłowie bowiem muszą pobierać pensje, ażeby mogli być niezależni. Wogóle klub mowcy wystąpi przeciwko zbyt wysokim płacom nietylko marszałka Sejmu, ale i wiceministra skarbu Koca, którego gaża dochodzi do 10.000 zł. miesięcznie.**

Przystąpiono do głosowania nad wnioskiem PPS. Klub Narodowy domaga się podzielenia tego wniosku na 2 części, a mianowicie oddzielnie dla marszałka Sejmu i oddzielnie dla dyrektora biura sejmowego. Przewodniczący wicemarszałek Car nie zgadza się na to, wobec tego **Klub Narodowy nie bierze udziału w głosowaniu. Wniosek odrzucono.**

Premj. Prystor o pełnomocnictwach

Przystąpiono do ustawy **o pełnomocnictwach.** Na trybunę wchodzi **premjer Prystor,** którego lewica wita okrzykiem. Premjer Prystor oświadcza co następuje: Wysoka Izbo! Projekt ustawy o pełnomocnictwach przewiduje dwie kategorje pełnomocnictw: jedne obliczone na **okres kilkumiesięczny,** pomiędzy obecną a następną sesją sejmu dotyczą **spraw gospodarczych i finansowych,** druga kategorja pełnomocnictw **przeciąga się na okres niemal trzyletni i jest związana z reorganizacją administracji.** Przechodząc do **spraw gospodarczych,** premjer **scharakteryzował rozmiary kryzysu światowego,** podkreślając wpływ jego na najważniejsze odcinki naszego życia gospodarczego, na rolnictwo, przemysł na stan zatrudnienia. Premjer stwierdził, że na czoło zagadnień w Polsce, zarówno jak i w innych krajach wysuwa się **sprawa zrównoważenia budżetu.** Deficyt Polski za 10 miesięcy roku budżetowego 1931/32 **wyniósł 6 proc. strony dochodów,** znacznie mniej, niż w innych krajach; naprzykład w Austrji wyniósł 10 proc., w Niemczech 17, na Węgrzech 18, w Ameryce przewidują za cały rok 54 proc. strony dochodów.

Następnie premjer omówił **sprawę bezrobocia, karteli, eksportu,** podkreślając konieczność **równomiernego rozłożenia ciężarów na całe społeczeństwo.**

Kończąc premjer stwierdził, że nasz **budżet zamyka się deficytem bez porównania mniejszym, aniżeli budżety wielu państw i jest pokrywany z rezerw. Waluta polska należy do nielicznych walut europejskich, które nie zeszły po niżej swego parytetu.** Zobowiązania państwa i samorządu wobec zagranicy **są spłacane regularnie.** Liczba upadłości bankowych jest niewielka. Banki mobilizują własne środki i tylko w nieznacznym stopniu korzystają z pomocy skarbu i Banku Polskiego. **Polska zachowała spokój w momentach trudnych i przetrwała zwycięsko okres wstrząśnień finansowych w Niemczech i załamanie funta.** Wytyczne polskiej polityki gospodarczej, wyrażające się w podporządkowaniu interesów wszystkich grup odłamów czynników gospodarczych interesowi państwa, **nie ulegną zmianie.**

Po zakończeniu przemówienia p. premjera marszałek Sejmu oświadcza: **Na podstawie art. 42 regulaminu ograniczam czas przemówień do 15 minut.**

Poseł Rybarski: Nie poddaję krytyce zarządzenia p. marszałka, ale mam wrażenie, że jest ono niezwykle wymowne.

Marszałek: Zawsze przy pierwszem czytaniu ograniczam czas przemówień do 15 minut. W poniedziałek będzie drugie czytanie i wtedy panowie będziecie mogli mówić jak długo zechcecie.

Dyskusja

P. Rybarski: Idea pełnomocnictw nie jest nowa. Nasze ustawodawstwo opiera się na pełnomocnictwach. **Niema dziś ustaw tylko są pełnomocnictwa.** Uzasadnia się obecne pełnomocnictwa potrzebą szybkiego załatwienia spraw. **Nie wiem, czy rekord szybkości będzie pożyteczny.** Mówi się w uzasadnieniu o **potrzebie wytrwania.** Że większość rządowa chce wytrwać przy władzy, to wiemy, **ale do tego nie trzeba pełnomocnictw.** Dalej powołuje się rząd na ciężką sytuację gospodarczą. A co mówił rząd 1. października? Słyszeliśmy oświadczenie premjera o popieraniu budownictwa mieszkaniowego. Faktycznie dziś budownictwo mieszkaniowe w Polsce jest wykończone. (Oklaski na ławach opozycji). Zdaje mi się, że przez pomyłkę nie wyłączono z pełnomocnictw ustalenia systemu monetarnego. Trzeba chyba przypuszczać, że ta pomyłka zostanie natychmiast sprostowana, bo może ona podkopać walutę. (Chodzi tu o wyłączenie wypuszczenia bilonu).

P. Stroński: Pomyłka drukarska prowadzi do drukowania pieniędzy.

Poseł **Czapiński** (PPS) widzi w ustawie o pełnomocnictwach likwidację parlamentaryzmu. Przemawiają jeszcze posłowie **Róg** i **Chrucki.** Następnie wyłoniła się kwestja, dokąd odesłać wniosek o pełnomocnictwach, czy do komisji konstytucyjnej czy prawniczej, jednak marszałek zadecydował, że projekt odesłany będzie do komisji prawniczej. Prawdopodobnie już jutro odbędzie się posiedzenie komisji prawniczej. Gdy marszałek wkońcu zaczął ustalać porządek dzienny, poseł Piotrowski zażądał stwierdzenia quorum. Opozycja pozostała w kuluarach i przekonano się, **że na sali jest 118 posłów z BB.** Już poraz wtóry w ostatnich miesiącach stwierdzono brak kompletu i absentowanie się BB. Poseł Czetwertyński (Kl. Nar.) występuje przeciwko powierzaniu referatów posłom z BB., którzy nie są bezstronni.

Na tem posiedzenie zamknięto. Następne w sobotę rano.

JAKA BĘDZIE POGODA?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 9. 3. (Sin) Prawdopodobny przebieg pogody na czwartek 10 bm.: Wyżyna Małopolska, Śląsk, Podhale, Tatry i Małopolska wschodnia: Zachmurzenie zmienne naogół duże z przelotnymi opadami śnieżnymi. Lekki mróz, porywiste wiatry północno- **zachodnie** i **północne.**

DZIEŃ POLITYCZNY

O zakończenie wojny celnej z Niemcami

Jak wiadomo, pomimo podpisania w r. 1930 traktatu handlowego, ratyfikowanego przez Polskę, a niewprowadzonego dotąd w życie z braku ratyfikacji niemieckiej, Niemcy zapowie dzieli obecnie zaostrzenie wojny celnej przez wprowadzenie taryfy maksymalnej w stosunku do importu z Polski.

W myśl wspólnego porozumienia ustalono, że toczące się obecnie w Warszawie rozmowy polsko- niemieckie winny mieć na celu znalezienie możliwości ograniczenia względnie znie sienia specjalnych zarządzeń restrykcyjnych, istniejących w dziedzinie obrotu towarowego polsko- niemieckiego. Idąc po tej linji rząd polski zaproponował rządowi Rzeszy zakończe nie trwającej od r. 1925 niemiecko- polskiej wojny celnej.

Polska wykazuje więc w obecnym stanie rzeczy bardzo daleko posuniętą dobrą wolę. Propozycja jej ma na celu uniknięcie dalszych wstrząsów, które wprowadzenie niemieckiej taryfy maksymalnej w stosunku do Polski niechybnie musiałoby za sobą pociągnąć, gdyż w takim wypadku Polska byłaby zmuszo na zastosować swą taryfę maksymalną również do importu niemieckiego.

Zrealizowanie propozycji Polski miałoby za skutek osiągnięcia za jednym zamachem normalizacji stosunków gospodarczych polsko-niemieckich, umożliwiając wymianę towarową między obu krajami na podstawie autonomicznych stawek celnych przy skasowaniu istnie jących ograniczeń o charakterze bojowym we wzajemnych stosunkach gospodarczych.

Rząd Polski przekonany jest, że znormalizo wanie stosunków gospodarczych między obu krajami na podstawie autonomicznych stawek celnych przyczynić się może nietylko do poprawy stosunków polsko-niemieckich, lecz również do tak upragnionej sanacji gospodarczej świata.

—

Jak brzmi projekt ustawy o pełnomocnictwach

Wniesiony do Sejmu projekt ustawy „o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydania rozporządzeń z mocą ustawy" opiewa:

Art. 1. Upoważnia się Prezydenta do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy:

a) w terminie do dnia, na który zostanie zwołany Sejm na najbliższą sesję zwyczajną, — w zakresie spraw gospodarczych i finansowych, uporządkowania stanu prawnego w państwie, wymiaru sprawiedliwości oraz świadczeń społecznych; rozporządzenia te dotyczyć nie mogą spraw, wymienionych w art. 3, ust. 4, art. 4, 5, 8, 49 ust. 2, 50 i 95 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nakładania nowych podatków, ustanawiania nowych monopolów, zbycia i zamiany nieruchomego majątku państwowego, o ile wartość poszczególnego objektu przekracza 100.000 zł, zmiany ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, ustroju samorządu terytorjalnego i ordynacji wyborczej do organów tego samorządu, ustaw szkolnych i językowych, oraz prawa małżeńskiego;

b) w terminie do dnia 31 grudnia 1934 r. — w zakresie organizacji administracji publicznej.

Art. 2. Uprawnienia, określone w art. 1 punkt b niniejszej ustawy, odnoszą się do wszelkich władz, urzędów, zakładów, instytucyj i organów rządowych, zarówno w zakresie ich wewnętrznej organizacji we wszystkich instytucjach, jak i trybu postępowania; uprawnienia te odnoszą się również do organów samorządowych w zakresie sprawowanej przez nie administracji rządowej.

Z mocy powyższych uprawnień Prezydent Rzeczypospolitej jest władny:

a) znosić, łączyć, dzielić i tworzyć urzędy, oraz ustalać zakres ich działania;

b) regulować zasady wewnętrznej organizacji i trybu urzędowania:

c) ustalać właściwość i tok instancyj, oraz zmieniać lub wydawać nowe przepisy we wszystkich dziedzinach postępowania administracyjnego;

d) przeprowadzać zmiany w istniejącym podziale administracyjnym:

e) przekazywać niektóre dotychczasowe funkcje organów administracji rządowej organom związków samorządowych, określać sposób sprawowania przekazanych funkcyj przez organa samorządowe, ustalać obowiązek i sposób przyjmowania personelu, za trudnionego przez związki samorządowe dla wykonania przekazanych funkcyj oraz zasad jego wynagrodzenia i kwalifikacji, przekazywać związkom samorządowym dochody, pobierane dotychczas przez skarb państwa w związku z przekazanemi funkcjami, wreszcie ustalać zasady dotowania związków samorządowych ze Skarbu Państwa w związku z przekazanemi funkcjami.

W związku z postanowieniami zawartemi w niniejszym artykule, Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo wydawać przepisy uzgadniające i przejściowe, które okażą się niezbędne do wprowadzenia w życie poszczególnych postanowień oraz przystosowania dotychczasowego zakresu działania organizacji i kompetencji odnośnych władz i urzędów do nowej organizacji, ustalonej, w drodze rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanych na podstawie niniejszej ustawy.

Art 3. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim ministrom, każdemu we właściwym mu zakresie działania.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

• • •

Według doniesień zmiany w organizacji administracji państwowej, które zostaną wprowadzone drogą dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie pełnomocnictw, obejmują między innemi skasowanie czterech ministerstw: poczt i telegrafów, pracy i opieki społecznej, reform rolnych i robót publicznych.

Zakres działania ministerstwa reform rolnych ma być włączony do ministerstwa rolnictwa, ministerstwa robót publicznych — do ministerstwa komunikacji. Pozatem ma być utworzone nowe ministerstwo do spraw samorządu terytorjalnego, wyłączone z ministerstwa spraw wewnętrznych, które pozostałoby ministerstwem bezpieczeństwa publicznego.

W kołach decydujących z dużemi zastrzeżeniami spotkał się projekt skasowania ministerstwa pracy i przekazania tego resortu ministerstwu przemysłu i handlu, natomiast opieki społecznej — nowemu ministerstwu samorządów. Możliwe jest, że na skutek tej opozycji, jaka powstała w łonie komisji do usprawnienia administracji państwowej, ministerstwo pracy nie zostanie skasowane.

Poza temi zmianami, projekt rządowy przewiduje nowy podział administracyjny Państwa, kasując sześć dotychczasowych województw: pozostałyby tylko województwa: krakowskie, lubelskie, lwowskie, łódzkie, mazowieckie, poleskie pomorskie, poleskie, pomorskie, poznańskie, śląskie warszawskie (grodzkie) i wileńskie.

—oso—

Złote słowa — gdyby tylko czyny im odpowiadały...

Główny organ sanacji, „Gazeta Polska" pisze o — odrzuconym przez Sejm — wniosku endeckim w sprawie zaprowadzenia ustawowego numerus clausus dla młodzieży żydowskiej:

„...Czy leży w interesie narodu polskiego wywoływanie tarć wewnętrznych wśród obywateli państwa polskiego przez różnolite ich traktowanie i to nie w zależności od różnolitego obywateli tych wobec państwa stosunku, ale w zależności dajmy na to od wyznania, jak to czyni wniosek endecki?

Czy jest pożyteczne stworzenie takiej płaszczyzny podziału, gdzie nie działalność jednostki lub grupy ludzkiej (etnicznej czy nie etnicznej — to wszystko jedno) byłoby podstawą do wzajemnej pozytywnej lub negatywnej reakcji ze strony państwa, ale pochodzenie czy wyznanie byłoby podstawą przywilejów lub kary? Czy nie zmierza to do ustalenia raz na zawsze napięć wewnętrznych w państwie? Gdyż działalność i postawa wszelkich grup ludzkich, nie wyłączając grup etnicznych może się zmieniać i rozwijać w kierunku dla państwa pożądanym. Natomiast na zmianę np. pochodzenia nikt wpłynąć nie może. Czy leży zatem w interesie narodu polskiego wzmaganie i petryfikowanie tarć wyznaniowych lub narodowościowych w Rzplitej?

Czy jest pożądane stwarzanie śród „grupy etnicznej polskiej" przekonania, iż każda jednostka z tej grupy się wywodząca posiada szczególne przywileje prawne, nie wynikające bynajmniej z jej pracy, ofiarności, czy poświęcenia, lecz tylko z tytułu pochodzenia? Czy stworzenie takiego przekonania nie osłabiłoby energji tak cieplarnianie traktowanej „grupy etnicznej"? Czy, dalej, osłabienie energji „grupy etnicznej polskiej" leży, czy nie leży w interesie narodu polskiego?..."

Złote słowa — ale numerus clausus **faktycznie — już istnieje!**

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Ogromne uznanie zdobyła sobie operetka „Perska narzeczona" z muzyką J. Chasza. W sobotę powtórzenie tejże o godzinie 5'45 popołudniu po cenach zniżonych i wieczorem o godz. 8'45.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś po cenach zniżonych komedja Morstina „Dzika pszczoła", która w Krakowie zdobyła bardzo znaczny sukces. Jutro również po cenach zniżonych i po raz ostatni „Ifigenja w Aulidzie". W sobotę zagości w teatrze huczny śmiech wraz z kapitalną farsą wiedeńską „Raj opryszków" („Lumpenparadies"), do której uruchamia teatr cały swój zespół komików, pod reżyserją p. Karbowskiego. W niedzielę popołudniu, po cenach zniżonych sztuka włoska Gino Rocca „Tragedja bez bohatera".

— **POŻEGNALNY RECITAL TAŃCA** przed wyjazdem zagranicę naszej utalentowanej młodocianej tancerki Krysi Lewandowskiej odbędzie się w sobotę dnia 12 bm. w sali Bolońskiej. Współudział przyjmie świetna recytatorka p. Józefina Rogosz- Walewska. Bilety są do nabycia w kasie przy sali.

— **SOKOLI ZESPÓŁ ŚPIEWACZY,** mogący się poszczycić całym szeregiem udanych koncertów nietylko w kraju ale i zagranicą (Wiedeń—Jugosławja) wystąpi w piątek dnia 11 bm w sali Bolońskiej. Zespół ten należy, dzięki swemu wysokiemu poziomowi artystycznemu do najlepszych chórów w Czechosłowacji i dlatego jego artystyczne wystąpienie w Polsce będzie jedynem swego rodzaju wydarzeniem i prawdziwem świętem słowiańskiego braterstwa.

— **IGO SYM W BAGATELI.** Świetny wykonawca piosenek, uroczy „król mody" na rok 1932 — Igo Sym — przybywa do Krakowa w otoczeniu zespołu, składającego się z artystów „Morskiego Oka" i „Bandy" i wystąpi tylko jeden raz w „Bagateli" w sobotę dnia 12 b.m. o godz 9-ej wiecz. Program składa się z szeregu pieśni, skethów i monologów, które będą po raz pierwszy wykonane w Krakowie. Przedsprzedaż biletów rozpocznie się w piątek od godz. 10—1-ej i od 4—9-ej wieczór.

— **KONCERT KOMPOZYTORSKI STANISŁAWA LIPSKIEGO** urządzają dziś we czwartek w sali Starego Teatru wszystkie Towarzystwa muzyczno- kulturalne Krakowa, dla uczczenia 25-letniej jego wielce zasłużonej działalności kompozytorskiej i pedagogicznej. W programie wyłącznie dzieła St. Lipiskiego w wykonaniu pp. Ciumiel-Tyczyńskiej, Dortheimerówny, Romanowskiego i Szymona Marmora, dalej „Echa" i chóru Akademickiego pod kierunkiem dyr. Wallek- Walewskiego. Pozostałe bilety w cenie od 1—5 zł do nabycia w kasie Starego Teatru.

ZNANY POETA ŻYDOWSKO- NIEMIECKI Ryszard Beer Hoffmann przygotował z polecenia wiedeńskiego Burgteatru przedstawienie „Fausta", w czasie którego grano obydwie części „Fausta" w ciągu jednego wieczora Przedstawienie osiągnęło znaczny sukces. Kilka pism antysemickich w Wiedniu zaatakowało atoli Hoffmanna oraz dyrektora Burgteatru Wildgansa, że powierzył tak doniosłe zadanie artystyczne „żydowsko sjonistycznemu poecie". Dzienniki antysemickie zarzucają Beer Hoffmannowi, że zniekształcił „Fausta" opuszczając najbardziej istotne części. W Wiedniu napastliwe wystąpienie antysemitów wywołało przykre wrażenie. Wszyscy krytycy zgodnie stwierdzają, iż Hoffmann niezwykle umiejętnie wywiązał się z trudnego zadania przystosowania całego „Fausta" do przedstawienia w ciągu jednego wieczoru. Mógł to uczynić tylko Beer Hoffmann, wielki znawca Goethego

TEATR IM J SŁOWACKIEGO

Czwartek o 8 wiecz.: „Dzika pszczoła" (ceny zniżone).

Piątek o 8 wiecz.: „Ifigenja w Aulidzie" (ceny zniżone).

TEATR POLSKI W KATOWICACH

Czwartek o 7'30: „Ich synowa"; w Bielsku: „Cloclo"

Piątek w Cieszynie: „Olala".

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Delegacja przedstawicieli średniego i drobnego przemysłu polskiego wyjeżdża do Palestyny

Warszawa. (ŻAT). Pod przewodnictwem p. prezesa L. Lewitego odbyło się w lokalu Reprezentacji Agencji Żydowskiej w Polsce zebranie członków delegacji, udającej się do Palestyny z ramienia Agencji Żydowskiej celem zbadania w Palestynie oraz w krajach sąsiednich możliwości osiedlenia się elementu stanu średniego z Polski w Palestynie. Po dłuższej dyskusji zebrani ułożyli plan dziedzin, które delegacja zbadać ma w Palestynie.

Postanowiono, aby delegacja podzieliła się na trzy grupy. Pierwsza grupa będzie miała na celu zbadanie warunków produkcji i zbytu towarów zarówno w Palestynie jak i w krajach sąsiednich oraz możliwości przeszczepienia do Palestyny niektórych gałęzi średniego i drobnego przemysłu ześrodkowanego w ręku żydowskim. Druga grupa zająć się ma zagadnieniami palestyńskiego bilansu handlowego ze szczególnem uwzględnieniem Polski. Grupa ta ma również opracować odpowiednie wnioski dla rozbudowy stosunków handlowych między Polską a Palestyną. Trzecia grupa zajmie się w Palestynie zagadnieniem plantacji. Po opracowaniu zebranych materjałów zostaną one przekazane utworzonemu przy Agencji Żydowskiej w Polsce Biuru Informacyjnemu celem udostępnienia ich zainteresowanym sferom.

Agencja Żydowska w Polsce zwróciła się do wszystkich gospodarczych instytucyj w Palestynie z prośbą o okazywanie niezbędnej pomocy i o współpracę z delegacją.

W dn. 29 marca i 8 kwietnia odbędą się w Tel Awiwie w lokalu Związku Przemysłowców wspólne posiedzenia delegacji z zaproszonymi przedstawicielami instytucji i związków gospodarczych Palestyny.

Część delegacji udaje się do Palestyny 13-go bm. okrętem „Dacia", którym wyjeżdża również wycieczka kupców i przemysłowców Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, reszta zaś członków delegacji wyruszy dn. 19-go marca br. na okręcie „Adnan".

Haussa funta szterlinga

Holenderski „De Telegraaf" w korespondencji z Londynu stwierdza, że **w angielskiej polityce walutowej dokonywa się obecnie zasadniczy zwrot.** Znamienny jest przedewszystkiem fakt, że Skarb przed terminem spłacił kredyt walutowy w wysokości 45 miljonów funtów. Na rynku szterlingowym zaś zaznacza się zmiana w stopach reportów dewizowych. W stosunku zwłaszcza do dolara funt szterling osiągnął niezwykle wysoki report, bo 3 cents przy tranzakcjach 3-miesięcznych, a 3 i pół cents pro anno. Fakt ten dowodzi, że **kurs funta szterlinga w najbliższych 3-miesiącach pójdzie w górę.**

Anglja walczy dziś już przeciw zbytniej zwyżce kursu funta szterlinga. W chwili obecnej, gdy znaczne części kredytu walutowego zostały już spłacone i zarówno bilans płatniczy, jak i handlowy wykazują poprawę, Anglja czyni wszelkie wysiłki, by nie pozbawić się korzyści walutowych, osiągniętych w stosunku do innych krajów o wysoko wartościowej walucie. Dotychczasowe 3-miesięczne doświadczenia bowiem z disagio funtowem były tylko pomyślne. Anglja stworzyła sobie poprostu **premję eksportową**, o wiele skuteczniejszą od wszelkich innych zarządzeń celnych, ponieważ zwyżka cen wcale nie nastąpiła. Przeciwnie zaznaczyła się nawet po części **zniżka cen** z powodu zamagazynowanych w oczekiwaniu cła ochronnego towarów. Należy przeto z naprężeniem wyczekiwać dalszego sposobu uregulowania kursu funta. Znamienne wszelako jest już zwolnienie angielskiego handlu dewizami. Tym sposobem bowiem Anglja zabezpieczyła się od zbytniej zwyżki kursa funta szterlinga.

Nie ulega jednak wątpliwości, że do wielkiej ofensywy odciążającej funta szterlinga w głównej mierze przyczyni się **przypływ złota z Indyj.** On to bowiem umożliwił spłacenie kredytu walutowego bez wpływu na rynek kredytowy. Chodziło tu zaś o dwa wielkie kredyty: mianowicie redyskontowy udzielony Bankowi Anglji przez Nowojorski Bank Federalny i przez Bank Francji w wysokości 50 miljonów funtów oraz udzielony również przez banki amerykańskie i francuskie Brytyjskiemu Ministerstwu Skarbu kredyt w wysokości 80 miljonów funtów. Otóż obecnie ku zdumieniu całego świata finansowego **Anglja przed terminem spłaciła część tych kredytów, mianowicie: 30 miljonów bankom amerykańskim, a 13 miljonów bankom francuskim.** Nie ulega też wątpliwości, iż reszta tych kredytów do lata będzie spłacona.

Dzięki tym operacjom zaś **nastrój na rynku** szterlingowym znacznie się poprawił. Spowodowały one bowiem przedewszystkiem powrót kapitałów angielskich, które wyemigrowały zagranicę. Ruch ten zaś wzmaga się w dalszym ciągu. Jednocześnie nietylko ustało wycofanie pieniądza francuskiego z Londynu, lecz przeciwnie pieniądz ten wraca znowu na rynek angielski. Francja stwarza sobie aktywa funtowe, za które kupuje weksle funtowe. Obok francuskiego zaś przypływa na rynek angielski także pieniądz amerykański. Okazuje się zatem, iż **funt szterling mimo odstąpienia Anglji od partytetu złota i silnego dis-agio nie nie stracił na swem znaczeniu jako waluta światowa. To też Londyn na nowo zaczyna być środowiskiem pieniężnem.**

—oßo—

Rozporządzenie o cłach maksymalnych w Niemczech

Dnia 8 bm. zostało w Niemczech ogłoszone rozporządzenie o cłach maksymalnych (tzw. taryfa główna). Zastosowanie tego rozporządzenia do poszczególnych państw będzie przedmiotem oddzielnych rozporządzeń. Cła maksymalne są traktowane przez rząd niemiecki jako cła wybitnie bojowe celem zmuszenia państw, które nie posiadają z Niemcami traktatu handl. do zawarcia go. Podwyżka ceł w wypadkach poszczególnych dochodzi do 1,000 proc. Z towarów obchodzących Polskę, cła na żyto podniesiono **z 20 RM na 30 RM,** pszenicę **z 25 na 30,** jęczmień **z 4 na 20,** owies **z 16 na 25** za centnar podwójny, na kartofle buraki i owoce surowe **wprowadza się cła podwójne.** Drzewo budulcowe z 1.8 — 2,0 **na 9 marek,** cła na bydło — **zdwojone,** na świnie — 100 mk., smalec z 13,75 na 75 mk., masło ze 100 na 170 mk., węgiel 1 marka od centnara.

—oßo—

KTO JEST ZWOLNIONY OD PODATKU OD LOKALI? We wczorajszym artykule pod tym tytułem djablik drukarski opuścił słowa: **„zajęte przez bezrobotnych"** przy wyliczaniu ad 2) **„mieszkań, liczących najwyżej trzy izby".** A więc nie podlegają podatkowi od lokali mieszkania liczące najwyżej trzy izby, **zajęte przez bezrobotnych.**

DEFICYT STANÓW — 1,781 MILJONÓW DOLARÓW. Według danych ministerstwa skarbu, dochody skarbowe Stanów Zjednoczonych w pierwszych ośmiu miesiącach br. budżetowego wyniosły 1,335 milj. dolarów, a rozchody 3,116 milj., wobec czego powstał deficyt w wysokości 1,781 milj. dolarów.

PAPIER Z TORFU. „Prager Presse" donosi, że były właściciel jednej z niemieckich fabryk papieru, Ch. Roth, który przebywa od pewnego czasu w Ameryce wynalazł sposób fabrykowania papieru z torfu. Ostatnio wybudowano w Westfield fabrykę, która według recepty Rotha, wytwarza papier pakowy z tego surowca. Obecnie wynalazca przeprowadza próby fabrykacji papieru gazetowego z torfu.

FRANCISZEK WERFEL

Rodzeństwo Pascarella

(Die Geschwister von Neapel)

(62

Autoryzowany przekład Leona Templera.

Pascarellowie nie posiadali własnego grobowca kaplicy; taka również różnica zachodziła między nimi a wybitnemi rodzinami neapolitańskiemi. Pomijając blask żywy, jakim mauzoleum takie otacza właściciela, stanowczo nie można było niem gardzić, bo poręczało prawo podwójnego pogrzebu. Geologiczna jakość cmentarza Camposanto Nuovo sprzyja zmarłym bardzo. W czyściutkiej martwicy zwłoki nie ulegają rozkładowi, ale wysychają w przeciągu roku. Potem zwłoki składa się poraz drugi (jeżeli to zwłoki rodzin najbogatszych); teraz już nie w czeluści przejmującej lękiem, ale nagórze, tuż pod ołtarzem kapliczki, niemal w jasnem świetle dnia. Rodzina Dominika Pascarelli musiała się wyrzec takiego wyróżnienia pośmiertnego, jakie obficie w udziale przypadało rodom Dallorso, Ventignano, Spagnuoli. Wreszcie raz w roku nabywana loża w teatrze San Carlo, numer 3 nalewo pierwsze piętro, mniej kosztowała niż mauzoleum, którego przecież nie można wynajmować od razu do razu.

Zresztą grób mamy wyglądał ładnie i swojsko, chociaż nie zdobił go portret ciosany w kamieniu. Mnóstwo barwnych lamp i duży marmurowy krzyż, który oplatały równie marmurowe wieńce kwiecia. W płytę grobową wpuszczona była powiększona fotografja mamy. Nastrajała smutno, boć tylko bardzo niewiele zdjęć ma w sobie siłę przeistaczania się wraz ze zmianami prądów czasu i mody.

Pierwsi przybyli na cmentarz Lauro i Annunziata. Przyjął się zwyczaj, że w dzień rocznicy śmierci mamy, rodzeństwo nie zjawiało się tu spólnie, ale oddzielnie, parami. Dziś zwyczaj ten nabierał znaczenia głębszego jeszcze. Bo przed ogólnem pożegnaniem się wszystkich braci z siostrami, należało wpierw pożegnać się tajemnie z najbardziej kochanem i najbliższem z pośród rodzeństwa.

Lauro złożył na grobie mamy wianek białych goździków. Zadziwienie wywołująca ta dań pochodzenie wywodziła z nowej transakcji. W ostatniej chwili wyznaczył ojciec każdemu z synów pewną kwotę, żeby za te pieniądze kupili trwałe buty. Ale Laurowi wpadło na myśl, że pieniądze i buty istnieć muszą także w Brazylji; zamiast praktycznego zakupu nabył wolał dla matuli wyrażanie rozstania. Wobec wieńca Laura bukiet Annunziaty sprawiał wrażenie ubogie.

Niemem spojrzeniem wodzili po murawie, jak to wszak przeważnie bywa, nie mogąc myśli skupić wkoło zmarłej. Nie nasuwały się im żadne myśli, tylko obrazy, zacierające się złudne mamidła, pośpne i smutne.

— Żałuję tylko tego... — zaczął Lauro i nie dokończył zdania. Annunziata wiedziała odrazu, że brat myślami wybiega ku życiu klasztornemu i straconemu pragnieniu gorącemu. Jak źdźbło leciuteńka zazdrość podyktowała Annunziacie słowa:

— Grаja śmiała się z ciebie, Lauro.. Ale ja rozumiem cię doskonale, o Boże, jeszcze jak... Bardzo to trudno...

Wspominając o śmiechu Gracji, Annunziata zerwała więzy jakie jej dolegały. Całymi dniami cierpiała z powodu spólnej nocy balowej Laura i Gracji. Kiedy teraz Lauro przypatrzył się Zii bystrem okiem, zdziwił się temu, że widzi obcą młodą pannę, której wychudła spłowiała twarz o tych dużych oczach wydawała mu się najzupełniej nieznajoma. Tak żyje się rokzarokiem i siedzi się dzieńwdzień przy tymsamym stole, a nie zna się nawet twarzy siostry najbardziej lubianej śród rodzeństwa. Widzi się ją poraz pierwszy w dzień pożegnania, kiedy się już ma przeprawić za ocean, Bóg wie na jak długo. Tak, Zia ma słuszność: to naprawdę bardzo trudna sprawa i trzeba szukać cudzej pomocy, żeby w obłęd nie wpaść, kiedy się człowiek znajdzie w pobliżu tajemnicy samotności. Lauro nieustannie patrzał na siostrę osłupiałym wzrokiem, do głębi poruszony, że nigdy dotąd

Konsolidacja jiszuwu palestyńskiego

Druga sesja Asifat Haniwcharim stanowiła miłą niespodziankę. Zakończyła się bowiem zupełnie niespodziewaną **konsolidacją całego jiszuwu palestyńskiego i zapewnieniem współpracy wszystkich ugrupowań żydowskich.** Otwarcie tego naszego parlamentu palestyńskiego, wybranego na podstawach demokratycznych i opartego o pierwszą konstytucję autonomji żydowskiej w Palestynie w roku ubiegłym, odbyło się wśród przykrych zgrzytów, które nie przepowiadały nowemu organowi autonomicznemu jiszuwu, długotrwałego żywota. Rewizjoniści, zawiedzeni w swej nadziei osiągnięcia większości i wywierania decydującego wpływu na charakter Asefat Haniwcharim, urządzili pod rozmaitemi pozorami secesję, narażając na szwank autorytet pierwszego parlamentu żydowskiego, którego znaczenie wychowawcze jest w tej chwili napewno znacznie większe, niż znaczenie polityczne.

Asifat Haniwcharim i wybrany przezeń, nie jako rząd, Waad Leumi mogą i powinny odgrywać nawet przy obecnych ograniczonych uprawnieniach dużą rolę w jiszuwie. Ale ta **rola uzależniona jest przedewszystkiem od autorytetu tych organów.** Jeśli pominiemy nawet sprawy polityczne, to dziedzina szkolnictwa, opieki społecznej, powinna faktycznie podlegać wyłącznie kompetencji samego jiszuwu a więc Waad Leumi, przez co z jednej strony Agencja Żydowska byłaby znacznie odciążona, z drugiej strony te organy autonomji żydowskiej nabrałyby życia i tworzyły pewne wartości społeczne. Asifat Haniwcharim i Waad Leumi dotąd nie posiadły potrzebnego im autorytetu. Zawsze znalazła się jakaś grupa, która bądźto groziła secesją, bądź też secesję przeprowadzała w imię własnych interesów społecznych lub politycznych. Raz byli to koloniści, którzy nie chcieli brać na siebie ciężarów wynikających z kompetencji Waad Leumi, innym razem byli to mizrachiści, innym zaś — rewizjoniści. Te ciągłe secesje nie przyczyniały się oczywiście do wzmocnienia tej młodej a tak doniosłej instytucji.

Ostatnia sesja Asifat Haniwcharim stanowi pod tym względem przełom, który oby był pierwszym krokiem do rzeczywistej konsolidacji całej społeczności żydowskiej w Palestynie! Przykro to przyznać, ale jednak faktem jest, że potrzeba było bardzo silnego nacisku z zewnątrz, że trzeba było, by sytuacja polityczna stała się trudna i uciążliwa, aby wreszcie popchnąć wszystkie siły jiszuwu do zjednoczenia. Siły odśrodkowe, działające w jiszuwie czy to dzięki tradycji golusowej, czy też dzięki zacietrzewieniu partyjnemu, czy też wskutek rozmaitych ambicyj zostały nareszcie przezwyciężone, a Asefat Haniwcharim po raz pierwszy od czasu swego istnienia wyszła ze swej sesji wzmocniona. Okazało się jeszcze raz, że mimo różnic zdań, które są zresztą naturalnym objawem w łonie żywej społeczności, istnieje jednak wspólna droga, wspólny język, zapomocą którego można się porozumieć i na podstawie porozumienia — **współpracować.** Ostania sesja Asifat Haniwcharim wskazuje, że i pod tym względem jest Palestyna dla całego żydostwa — **przykładem.**

(r)

Smutny obraz sytuacji Żydów

W Stanach Zjednoczonych

Nowy Jork (ŻAT) Przy udziale blisko 100 delegatów odbyło się tu pierwsze plenarne posiedzenie nowo-wybranego komitetu wykonawczego Kongresu Żydowsko-Amerykańskiego. Prezydent kongresu **dr Bernard Deutsch wygłosił na posiedzeniu referat o sytuacji gospodarczej żydostwa amerykańskiego.** Wywodził on m. in.:

Wielkie masy Żydów amerykańskich są coraz bardziej **wypierane z ich dotychczasowych pozycyj gospodarczych.** Procesowi rozkładowemu ulegają różne dziedziny przemysłu, które rozkwit swój zawdzięczają energji i pracy żydowskiej. Niektóre z tych dziedzin życia gospodarczego wyżywiały znaczną część ludności żydowskiej w Ameryce. Przemysł krawiecki, który jeszcze 10 czy 15 lat temu cały znajdował się w ręku żydowskiem, w dobie obecnej bynajmniej już nie jest przemysłem żydowskim. **Wzrost wielkich firm handlowych wypiera z życia gospodarczego drobnego detalistę i handlarza, którzy nie są w stanie wytrzymać współzawodnictwa olbrzymich koncernów, dysponujących miljardowymi kapitałami. Robotnik żydowski w Ameryce jest mo że najokrutniej smagany biczem bezrobocia, które oby się nie stało zjawiskiem stałem.**

Sędzia Juljan Mack omówił na posiedzeniu komitetu wykonawczego Kongresu Żydowsko-Amerykańskiego sprawę nieprzyjmowania robotników i pracowników żyd. przez liczne firmy amerykańskie. Również cały szereg biur pośrednictwa pracy odmawia pośredniczenia w odnajdywaniu pracy dla Żydów. Sędzia Mack uważa to zagadnienie za najistotniejszą bolączkę żydostwa amerykańskiego.

W Niemczech

Londyn (ŻAT) Na ostatniem posiedzeniu „Anglo-Jewish Association" prezydent Leonard Montefiore omówił sytuację żydostwa niemieckiego, oświadczając m. in.: **Sytuacja Żydów niemieckich jest wciąż dla nas źródłem zaniepokojenia.** Nie wydaje nam się, aby mogła zajść jakaś zmiana aż do wyborów prezydenta i sejmu pruskiego. Trudno w tej chwili przewidzieć, jak się sytuacja Żydów dalej będzie kształtować. Dopiero po wyborach sytuacja się o tyle wyjaśni, aby się można było zorjentować co do dalszych losów żydowskich.

Berlin (ŻAT) W ostatnich dniach studenci narodowo-socjalistyczni na uniwersytecie berlińskim ponownie wszczęli haniebną kampanję antyżydowską. Na murach gmachów uniwersyteckich wywieszono plakaty z hasłami w rodzaju „kastrujcie wszystkich Żydów i zarażcie wszystkie dziewczęta żydowskie chorobami wenerycznemi". Prasa demokratyczna domaga się od rządu i władz uniwersyteckich ukrócenia tych dzikich wystąpień awanturników hakenkreuzlerowskich.

Na Litwie

Kowno (ŻAT) Powstał tu żydowski komitet ratunkowy, w którym reprezentowani są przedstawiciele wszystkich ugrupowań żydowskich. Komitet ten ogłosił gorący apel, nawołujący do przyjścia z pomocą żydostwu litewskiemu, które **dotknięte jest straszliwą nędzą. Wielu Żydów umiera z głodu.** Od czasu wojny Żydzi litewscy po raz pierwszy zwrócili się z tego rodzaju apelem. **Liczba cierpiących głód Żydów na Litwie rośnie z każdym dniem. Głód cierpią nietylko robotnicy i rzemieślnicy którzy nie mają pracy, lecz również wielu kupców do niedawna ludzi zamożnych.**

Odrębną odezwę, nawołującą do niesienia pomocy ofiarom kryzysu ogłosił związek drobnych kupców w Poniewieżu. Odezwa ta stwierdza, iż wielu kupców żydowskich zwraca się o pomoc, nie mając dosłownie na chleb.

—oOo—

Amfiteatr dla 2200 osób
na terenie Uniwersytetu Jerozolimskiego

Jerozolima (ŻAT) Rozpoczęto już prace przy budowie olbrzymiego amfiteatru pod gołem niebem na terenie Uniwersytetu Hebrajskiego. Amfiteatr im. Mini Untermeyer budowany jest z funduszów, ofiarowanych przez Samuela Untermeyera z Nowego Yorku dla uczczenia pamięci jego żony. Amfiteatr przeznaczony jest dla wielkich zgromadzeń i przedstawień pod gołem niebem i mieścić będzie 2200 widzów.

Zjednoczona kampanja palestyńska w Ameryce

Nowy York (ŻAT) Z St. Louis donoszą, że na wielkim bankiecie, który odbył się tu w ramach zjednoczonej kampanji palestyńskiej uchwalono zebrać 35.000 dolarów. Głównym mówcą na bankiecie był p. prezydent amerykańskiej organizacji sjonistycznej Louis Lipsky. Generalny dyrektor ŻAT-nej p. Jakób Landau na bankiecie tym referował o sytuacji Żydów w Europie.

Zjazd rewizjonistów we Francji

Paryż (ŻAT) Na dzień 26 marca br. zwołany został 3-ci krajowy zjazd sjonistów-rewizjonistów we Francji. Na porządku dziennym figurują sprawy organizacyjne, polityczne i propagandy.

C. K. związku rewizjonistów we Francji powziął rezolucję, w której solidaryzuje się ze stanowiskiem zajętem przez dra Tiomkina i J. Szechtmana na ostatniej paryskiej sesji światowej egzekutywy rewizjonistycznej. Jak wiadomo, dr. Tiomkin i J. Szechtman wystąpili z egzekutywy.

Szkoła instruktorska Brith Trumpeldor w Paryżu

Paryż (ŻAT) W końcu kwietnia br. nastąpi w Paryżu otwarcie szkoły przygotowawczej dla instruktorów Brith Trumpeldor. Szkoła ta utworzona będzie przy współudziale Funduszu Tel-Chaj. Przy szkole czynny będzie internat. Oprócz kursu instruktorskiego uczniowie otrzymają również wyszkolenie zawodowe, które pozwoli im po ukończeniu szkoły utrzymywać się z pracy zawodowej. Kursów zawodowych będzie kilka: elektro-monterski, mechaniczno-automobilowy, szoferski i in. Słuchacze kursów uczyć się też będą obcych języków. Kurs potrwa jeden rok. Opłata wynosi wraz z całkowitem utrzymaniem 275 franków miesięcznie. Szczegółowych informacyj udziela Ecole Centrale Superieure des Instructeurs, rue Vineuse, Paris, 16-e.

---

widział jej twarzy. Ale i Annunziacie dokuczał ból:

— Nie wiem... To nie idzie tylko o jutro... Dręczy mnie takie smutne przeczucie.

Lauro otrząsnął się z zamyślenia:

— Przesadzasz, Zia. Cóż znaczą dziś odległości przestrzeni. Nie schodzimy przecież ze świata. Wkrótce między Ameryką a Europą kursować już będą samoloty pocztowe. A rychło już pewnie będziemy mogli z sobą rozmawiać telefonicznie.

— Nie, Lauro, nie to mam na myśli... Nie o telefon idzie... Lepiej uczynisz, jeśli mi przyrzekniesz, że nie zapomnisz o mamie. Kiedy się co stanie, myśl o matusi... I ja myśl zwracać będę ku matusi...

Wyobrażała sobie widocznie mamę jako pewnego rodzaju czarodziejską stację odbiorczą, gdzie bratu wyznaczała schadzkę dusz w potrzebie. Lauro jednak śpiesznie pociągnął za sobą Annuziatę, bo właśnie na końcu ścieżki ukazali się Ruggiero i Iryda. Pary rodzeństwa nie chciały się spotkać nawzajem. Lauro szedł przodem. Zaszli w ustronne miejsce cmentarza. Oboje, którzy o tylu rzeczach zawsze mieli do pogwarzenia z sobą, dziś milczeli uparcie, jakby wątek rozmów w ich życiu urwał się w samą porę. Lauro przystanął i wskazał herbowe godło, które widniało na framudze kolumnady. Annunziata której wzrok nie dopisywał, nachyliła się, żeby rozwiązać zagadkę:

— Uścisk dłoni — powiedziała. — Tak jest, ramię mężczyzny i ramię kobiety łączą dłonie. Oczywiście małżonkowie.

(C. d. n.)

Życie Żydów w Rosji sowieckiej

„Znany działacz Ortu dr A. Syngałowski powrócił z Rosji sowieckiej do Berlina. W wywiadzie udzielonym ŻAT-nej, omówił dr Syngałowski ekonomiczny stan Żydów rosyjskich. W Rosji daje się zauważyć nowy kurs w kierunku wolnego handlu przyczem popierany jest rozwój wolnego przemysłu i rzemiosł. Wskutek tego wyłaniają się korzystne warunki dla ludności żydowskiej w miasteczkach, które nie zostały dotąd objęte industrjalizacją. W Rosji panuje faktyczna emancypacja Żydów, szczególne znaczenie ma znaczny wzrost udziału robotników żydowskich w ciężkim przemyśle, lecz są to robotnicy niekwalifikowani, wystawieni ciągle na niebezpieczeństwo redukcji.

Nie trzeba dodawać, że obraz nakreślony przez dra Syngałowskiego przedstawia tylko jedną stronę problemu żydowskiego w Rosji.

Jubileusz założyciela „Hilfs-Vereinu“

Berlin (ŻAT) W tych dniach obchodzi 80-lecie swych urodzin Eugen Landau jeden z założycieli „Hilfsverein der Deutschen Juden“. Od r. 1875 Landau piastuje godność honorowego konsula generalnego Hiszpanji w Berlinie. Ojciec jubilata Jakób Landau był założycielem banku, który finansował słynny koncern eletryczny Emila Rathenau'a A. E. G.

Eugen Landau od wielu lat odgrywał wybitną rolę w żydowskiem życiu społecznem w Niemczech. Eugen Landau jest założycielem i przywódcą wielu instytucyj żydowskich. M. inn. zaś jest również wice-prezydentem Keren Hajesodu.

Żydowska kurja wyborcza w Salonikach

Saloniki (ŻAT) W pierwszych dniach maja rb. odbędą się w całej Grecji wybory do parlamentu oraz 1/3 senatu. Wybory odbędą się na podstawie dotychczasowej ordynacji wyborczej. Mimo licznych interwencyj nie została również zniesiona odrębna żydowska kurja wyborcza w Salonikach. Żydzi saloniccy wybierają dwóch posłów do parlamentu oraz jednego senatora. Obecnie obaj żydowscy członkowie parlamentu. Bessanci i Dawid Matalon, są sjonistami. Również senator Ascher Mallah jest sjonistą. Walka wyborcza wśród Żydów toczyć się będzie miesięcy venizelistami (zwolennicy obecnego rządu), anti-venizelista mi i komunistami.

Zaprzeczenie premjera egipskiego

Kair (ŻAT.) W odpowiedzi na zgłoszone interpelacje premjer egipski Sidki pasza na posiedzeniu parlamentu kategorycznie zdementował pogłoski, jakoby podróż jego do Palestyny pozostawała w związku z planem odstąpienia Palestynie półwyspu Synajskiego rzekomych przygotowań do proklamowania eks-kedywa Abbas Hilmi królem Palestyny i Syrji.

Sidki pasza stwierdził, iż konferował z rządem palestyńskim wyłącznie w sprawie stosunków gospodarczych między Egiptem a Palestyną.

Sędzia Cardozo objął już urząd w Sądzie Najwyższym

Nowy Jork (ŻAT.) Nowomianowany sędzia żydowski Benjamin Cardozo rozpoczął już urzędowanie w sądzie najwyższym.

Sędzia Cardozo zrezygnował ze wszystkich stanowisk, które piastował w różnych instytucjach społecznych jak również ze stanowiska członka komitetu żydowsko-amerykańskiego.

—oSo—

SIR JOHN CHANCELLOR NA ZEBRANIU PROARABSKIEM. Anty-sjonistyczna „Near and Middle East Association“ w Londynie zapowiada zgromadzenie, na którem utworzony ma być fundusz zdrowotny na rzecz dzieci arabskich. Jakogłówny mówca wystąpić ma na tem zbraniu b Wysoki Komisarz Palestyny sir John Chancellor.

AKCJA O FUNDUSZ KULTURY HEBRAJSKIEJ. Centralny komitet światowego zjednoczenia hebrajskiego „Brith Iwrith Olamith“ komunikuje, iż zgodnie z uchwałami światowej konferencji hebraistów utworzony został Fundusz Kultury Hebrajskiej. Zgodnie z uchwałą ostatniego kongresu sjonistycznego miesiąc Nissan (7 kwietnia — 5 maja) będzie proklamowany jako „Miesiąc Kultury Hebrajskiej“.

WIKTOR MARGUERITTE

Wspomnienie o Briandzie

Na dużem biurku w stylu Ludwika XV., w gabinecie Brianda na Quai d'Orsay nie było zwykle ani jednego papierka, poza godzinami, gdy podpisywał pocztę. Gabinet ten to obszerny, ozdobiony przepięknemi boazerjami pokój o wysokich oknach, wychodzących na ogród, francuski park o starych drzewach.

Po wysłuchaniu rankiem dziennych raportów swych najbliższych współpracowników, którzy byli jednocześnie wiernymi przyjaciółmi (Filip Berthelot, sekretarz ministerstwa i Alexis Leger, kierownik wydziału politycznego) wydawał Briand rozporządzenia.

Obserwował z uwagą wszystkie ważne sprawy państwowe. Nie znosząc powolnej procedury papierów oficjalnych, zastępował je rozmowami, prowadzonemi z żywymi ludźmi.

Przyjrzyjmy się teraz zbliska temu niezwykle ruchliwemu życiu, którego celu nie tracił ani na chwilę z oczu, dążąc nieustannie do tego, co sobie zakreślił.

Jako socjalista usiłował zgrupować masy robotnicze dokoła sztandaru strajku generalnego, który uważał za jedyny środek do osiągnięcia bez rozlewu krwi rządów proletarjatu. Był z natury ewolucjonistą, uznawał od początku rozwiązanie dyplomatyczne, rozumowe.

Dlatego też w oczach skrajnych fanatyków, przejętych ideą przemocy, bez względu na to, czy byli oni prawicowcy, czy też lewicowcy, uchodził poprostu za zdrajcę sprawy.

Anarchiści i komuniści widzieli w nim tylko dezertera rewolucji, który przeszedł w służbę kapitału. Reakcjoniści upatrywali w nim dezertera ojczyzny, bijącego pokłony przed Rzeszą Niemiecką...

Było to niesprawiedliwe. Zdrajca, gdyż jako prawdziwy socjalista, miał wstręt przed rozlewem krwi? Gdyż wolał rozsądek od siły?

Wszystkie matki francuskie, które nie mają w piersiach serca wilczycy, wszyscy uczestnicy wielkiej wojny, cierpiący po dziś dzień, cała młodzież, pragnąca wolności, pracy i miłości, musieli uznawać w Briandzie nieustraszonego pioniera, który w ciągu 70-ciu lat swego życia nigdy nie odstąpił od idei, w jaką wierzył...

Zwolennik władzy parlamentu, wobec obowiązków kierownika rządu musiał z pewnością cierpieć, widząc przepaść, dzielącą jego zamierzenia od brutalnych faktów i jeżeli z rozpalającego strajki stał się tłumicielem tych strajków to czynił to również w imię porządku, który głosił i w imię protestu przeciw przemocy.

Briand! Nic mojem zdaniem nie określa go trafniej, niż słowa, któremi Albert Einstein określił kiedyś Stresemanna:

„Miał charakter, jaki powinien mieć wielki przywódca: nie reprezentował żadnej klasy, żadnego zawodu, ani żadnej innej kategorji ludzkiej, reprezentował ideę. Był intelektualistą polityki, a nie politykiem zawodowym. W tem był jego czar i jego siła“.

Briand był uosobieniem, symbolem idei pokojowej. Był człowiekiem, który od roku 1918 postawił sobie za cel wyciągnięcie z chaosu traktatów europejskich „łańcucha bezpieczeństwa“ przeciągał go od Cannes do Locarno, od paktu Kellogga do generalnego aktu arbitrażu.

———

RADJO

CZWARTEK, 10 MARCA

Kraków (312.8) 11,45 Przegl. prasy 11.58 Sygnał, hejnał 12,10 Kom. meteor 12,15 Dla roln. 12,35 Koncert szkolny z Filh. warsz. 15,05 Kom. gosp i giełda pien. 15,25 Dla maturzystów: „Zadania ekologji i biogeografji“ — prof. Sumiński. 15.45 Kom dla rybaków 15,50 Dla dzieci: „Zagadki i szarady“ i „Przywiązanie jaskółki“ 16,20 Lekcja j. franc. 16,40 Gramof 17.10 „Zagadnienie wychowania poprawczego“ — p Wojtowicz-Grabińska. 17,35 Koncert chóru czeskiego. 18,10 Pieśni w wyk M. Labia i M. Wileckiej 18.50 Rozmait. 19,15 Skrz. poczt roln 19.30 „Podłoże gospodarcze najazdu japońskiego na Chiny doc Ormicki. 19,45 Dziennik pras 20 „Azjatyzacja czy rusyfikacja“ — inż. Błeszyński. 20.15 Koncert kompoz. prof St Lipskiego ze Starego Teatru w Krakowie (wykon. chór „Echa“ pp. Chmiel-Tryczyńska, Romanowski. Sz Marmor, S Dortheimerówna 21.25 Słuchowisko „Tomek Baran“ wg. Reymonta 22.10 Wiadom. bieżące. 22,20 Dziennik pras kom. meteor i polic 22.30 Muz tan z kaw. „Roma“ 24 Hejnał

Katowice (408.7) 11,45—14 p Kraków 14,55 Kom. gosp 15.05—18.50 p Kraków 19,05 D. c. powieści 19.20 Prof Wilkosz „O kwadraturze koła“ 19,45 p. Kraków 20.15 Muz lekka z Warszawy 21.25—22.30 p Kraków

Lwów (380.7) 11.45—15.15 p Kraków 15.15 „O czasopismach pedagog.“ prof. Króliński. 15.25—15.50 p Kraków. 16 Dla dzieci. (pogad.) 17,35 Koncert popoł 18.50—19.25 p. Kraków 19.25 Gramof. 20.15 Muz lekka 22.30 Muz tan

Sztuttgard (360.6) 12.35. 17 20.45 22,50 Muz.

Wiedeń (517.2) 15.30. 17. 20.30 Muz

ZE SPORTU

WYNIKI PIŁKARSKIE

Budapeszt: FTC—Attila 3:0, Hungaria—Somogy 8:1, Ujpesti—IIIKer 4:1, BFC—Bocskay 3:1, Nemzeti—Vasas 4:2. — **Berlin:** Austria (Wiedeń)—Minerwa 4:2, Tennis Borussia— Union 9:0. — **Praga:** DFC—Pilzno 7:0 Vikt. Žižkov—Bohemians 1:0, Kladno—Cechie Karlin 3:2. — **Zagrzeb:** Hask—Gradjański 3:2, Viktoria—Jugoslavija 8:0, Concordia—Kolejarze 5:1. — **Miluza:** Alzacja—Baden 4:2. — **Warszawa:** Warszawianka—Legja 1:0, Polonja—Marymont 10:0 **Łódź:** Widzew—Turyści 4:0. **Bydgoszcz:** 22 pp Siedlce—Sokół 4:1. — **Bielsko:** BBSV—Sportklub 10:0. — **Kraków:** Grzegórzecki—Korona 3:3, Wawel—Krowodrza 6:3, Garbarnia I b.—Legja 3:1. Olsza—Cracovia I b. 2:2. (puhar KZOPNu). — **Śląsk:** Naprzód (Lipiny)—KS Chorzów 4:1, Słowian—Śląsk Świętochłowice 4:1 — **Cieplice:** Slavia (Praga)—Tepl FC 3:2. — **Pilzno:** Sparta (Praga)—Viktoria 2:1. **Stuttgart:** IFC Norymberga—Stuttgart VSK 2:2. **Londyn:** Aston Villa—Everton 2:4, Arsenal—Leicester City 2:1, Sheffield Wednesday—Derby County 1:0, Huddersfield—Sunderland 3:1, Westbrounwich—Bolton 3:0

WYNIKI HOKEJOWE

Zurych: Austrja—Szwajcarja 2:0. — **Paryż:** Stade Francois—Racing 3:2 finał mistrzostwa Francji po dogrywce. **Monachjum: AM Star (Boston Amer.)**—Repr. Niemiec 2:0! — **Warszawa:** Legja—Warszawianka 3:1. Legja komb. —ŻASS 2:0, AZS Oldboye—AZS I 4:0 — **Lwów:** Pogoń—Lechja 1:1. **Bielsko:** BBTH—KH Siemianowicie 2:1, BBTH—KKTH (Katowice) 3:1 **Krynica:** KTH—Slavia (mistrz Słowacji) 5:0 i 0:2

We finale turnieju w Monte Carlo **Menzel** pokonał Roggersa, (pań) Mathien—Hewitt, Brugnen, Maier — Menzla Schäfera. **Mathien, Rosambert** — parę USA Ryan, Burke! Valerio, Burke—Mathien, Adamoff — Sensacją światową jest **Pallfrey** (Amerykanka), która zwyciężyła świetne Angielki Nuthal i Whittingstall. — **Perry** odniósł w Bermudach wielkie sukcesy, bijąc mistrza Wimbledonu Wooda (USA) Perry Lee pokonali Wooda, Bella

Tym P. T. prenumeratorom, którzy nie wyrównają bezzwłocznie zaległość, wstrzymamy z dniem 12 b. m. wysyłkę naszego pisma.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

Warszawa przed strajkiem elektrycznym

Organizacja walki o zniżenie ceny za elektryczność w Warszawie rozwija się pomyślnie. Prezydjum Stowarzyszenia Wielkiej Warszawy opracowuje wszystkie szczegóły akcji, która przedstawiona ma być na najbliższem plenarnem posiedzeniu delegatów poszczególnych stowarzyszeń z udziałem przedstawicieli wszystkich istniejących na terenie Warszawy organizacyj gospodarczych, zawodowych i społecznych. Pisma donoszą, że niewątpliwie zorganizowanie strajku elektrycznego dojdzie do skutku.

Policjanci z uniwersyteckiem wykształceniem

Kryzys, który dotyka wszystkie dziedziny życia gospodarczego stwarza coraz większe trudności w znalezieniu jakiejkolwiek pracy nietylko dla robotników, lecz w takim samym stopniu dla pracowników umysłowych. Nic też dziwnego, że ludzie nawet z wyższem wykształceniem imają się jakiejkolwiek pracy, byle tylko zarobić na kawałek chleba. Dowodem tego jest fakt, że w szkole policyjnej na Piaskach pod Sosnowcem, gdzie przed kilku tygodniami rozpoczął się nowy kurs dla posterunkowych, znajduje się kilku słuchaczy nie radnych i członków Magistratu. Po kilkudniowo z maturą. Skorzystali oni z przeprowadzonego przed dwoma miesiącami werbunku i dziś zadowoleni są, że mają choć takie stanowiska.

Fałszywe wieści o werbunku lekarzy do Mandżurji

Niektóre pisma przyniosły ostatnio wiadomość o rzekomym werbunku w Polsce sił urzędniczych i sanitarnych przez pełnomocników Japonji do nowopowstałej republiki w Mandżurji. Wiadomości te są całkowicie bezpodstawne. W poselstwie japońskiem żaden Polak nie podpisał umowy na wyjazd do Mandżurji, ani też nie są prowadzone w tego rodzaju sprawach żadne pertraktacje.

Burmistrz zasądzony za działanie na szkodę swego miasta

Charakterystyczny proces rozpatrywany był ostatnio przez płocki sąd okręgowy. Na ławie oskarżonych zasiedli: b. burmistrz m. Gostynina Kożuchowski, b. wiceburmistrz Kapturowski, b. ławnik Albersztejn, b. radni: Józefowicz i Michalski, pośrednik handlowy Wiliński oraz kupiec drzewny Wołkin. Oskarżeni byli oni o działanie na szkodę miasta przez zbyt tanią sprzedaż około 28.000 mtr. sześciennych lasu miejskiego, wskutek czego miasto poniosło około 350 tys. straty. Ponadto b. burmistrz K. oskarżony był o nabycie dla miasta tartaku ze szkodą dla interesów miasta, zaś kupiec Wołkin, nabywca lasu, o przekupywanie danych członków Magistratu. Po kilkudniowej rozprawie sąd ogłosił wyrok, mocą którego b. burmistrz Kożuchowski został skazany na karę 1 roku 6 miesięcy więzienia z pozbawieniem praw pozostali oskarżeni zostali uniewinnieni. Z motywów wyroku wynika, że przewód sądowy niezbicie ustalił, iż b. burmistrz K. działał świadomie na szkodę m. Gostynina i spowodował znaczny uszczerbek majątku miasta.

B. poseł Kohut przed sądem

Przed trybunałem przysięgłych we Lwowie rozpoczął się trzydniowy proces b. posła ukraińskiego radykalnej partji socjalistycznej i b. więźnia brzeskiego, adwokata z Bohorodczan, dra Osypa Kohuta, oskarżonego o zakłócanie spokoju publicznego i wygłaszanie na wiecach poselskich podburzających przemówień.

Dr Gagatek w rękach policji

Głośnem echem odbiło się we Lwowie włamanie do f-my „Małopolska“, gdzie z kasy znikło 140.000 złotych, w tem znaczna kwota w dolarach. Jako sprawców włamania kasowego aresztowano dwóch osobników którzy jednak przyznali się do zabrania jedynie 20.000 zł. W toku dalszych dochodzeń stwierdzono, że w kontakcie z jednym z aresztowanych włamywaczy niejakim Wlizłą, stał dr. Gagatek, osobliwy „działacz“ polityczny, znany we Lwowie z innych sprawek, kolidujących z kodeksem karnym. Na wieść, że jest poszukiwany pod zarzutem współudziału w kradzieży w „Małopolsce“ dr Gagatek znikł ze Lwowa. Sędzia śledczy wysłał za nim listy gończe i w ubiegłym tygodniu nadeszła do Lwowa wiadomość o aresztowaniu dra Gagatka na dworcu kolejowym w Lisku. Po dwóch dniach okazało się, że zaszła tu omyłka, gdyż aresztowany okazał się zupełnie kimś innym. W międzyczasie dr. Gagatek bawił zdaje się we Lwowie, skąd przesłał do sędziego śledczego Furgalskiego i policji równobrzmiące listy. Ten krok dr. G. zdwoił energję organów policyjnych, które jeszcze w nocy z poniedziałku na wtorek zawiadomiły o pojawieniu się Gagatka posterunki policyjne wzdłuż linji kol. Lwów—Kraków itd. Na skutek tych zarządzeń dr. Gagatek został istotnie aresztowany na dworcu głównym w Tarnowie w przedziale II. klasy pociągu osobowego, odchodzącego do Krakowa. Zdziwienie dra Gagatka było niemałe, gdy do przedziału przybyła policja i zażądała odeń legitymacji. Z początku wypierał się, jakoby był tym „doktorem“, którego policja szuka — po chwili jednak zmienił front i udał się do komisarjatu. Aresztowanego sprowadzono pod silną eskortą do Lwowa.

Jubilera Wabia—Wabińskiego szczęście w nieszczęściu

Sprawa jubilera Wabia-Wabińskiego nie przestaje budzić zainteresowania opinji publicznej w Warszawie. Znany jubiler, właściciel pierwszorzędnego sklepu, który sprzeniewierza powierzone jego pieczy kosztowności i ucieka, nie jest rzeczą powszednią. Ponieważ po aresztowaniu jubilera liczba poszkodowanych osób, zgłaszających się do władz zaczęła rosnąć, aktualną stała się sprawa zwrotu ich należności. Jak wiadomo, Wabia-Wabiński zlikwidował swój sklep oraz mieszkanie. Tymczasem z niespodziewaną pomocą przyszedł jubilerowi jego teść, p. Antoni Sapieha, który przyobiecał pokryć wszystkie należności powstałe wskutek nadużyć zięcia. Fakt ten może poważnie wpłynąć na dalsze losy Wabińskiego chociaż nie uchyli jego odpowiedzialności karnej za sprzeniewierzenie.

Bł. p.

Sara Hamburgerowa

zmarła po długich a ciężkich cierpieniach w 67 roku życia.

Pogrzeb odbył się we środę dnia 9-go b. m. na cmentarzu żyd. w Krakowie, o czem zawiadamia w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina

Tragedja bezrobotnego aktora

Niezwykłym tragizmem tchnie historja samobójstwa młodego, obiecującego aktora, który nie mogąc dostać kontraktu, a pozbawiony dachu nad głową i braku środków do życia, próbował popełnić kradzież, a gdy to się nie udało, poszedł do cyrku i tam popełnił samobójstwo. 22-letni Jan Spoczyński z zawodu aktor, po ukończeniu szkoły dramatycznej w Warszawie nie mógł nigdzie otrzymać pracy. Wreszcie, nie mając z czego przeżyć dnia następnego, w skrajnej rozpaczy, próbował Spoczyński dokonać włamania do mieszkania Marji Antoszewskiej, właścicielki kawiarni. Spłoszony przez poszkodowaną, został w bramie domu schwytany przez dozorcę. Wobec tego, że Spoczyński był jeszcze nie notowany, został on przez sędziego zwolniony. Po dwuch dniach, zupełnie złamany na duchu, kupił Spoczyński za ostatnią złotówkę bilet na galerję do cyrku Staniwskiego i podczas antraktu, w sieni prowadzącej na galerję cyrku, wydobył przygotowaną butelkę kwasu octowego i wychylił duszkiem jej zawartość. W stanie groźnym został Spoczyński przewieziony do szpitala, gdzie młody jego organizm boryka się ze śmiercią.

Aeroplany, które mają spadochrony

Przed epokowym wynalazkiem w aeronautyce

W Paryżu demonstrowany jest obecnie sensacyjny wynalazek, który w aeronautyce może mieć niezwykłe znaczenie. Chodzi o aeroplan, który jest tak skonstruowany, że w razie niebezpieczeństwa cała kabina oddziela się od aeroplanu i spada na ziemię przy pomocy spadochronu. Po raz pierwszy wystąpił wynalazca ze swoją ideą na międzynarodowym kongresie aeronautyki, który odbył się w grudniu 1930 w Paryżu. Później wręczył wynalazca mały model swego wynalazku francuskiemu ministerstwu lotnictwa, które rozpoczęło właśnie próby nad praktycznością tego wynalazku. Narazie wynalazca otrzymał subwencję od rządu francuskiego i mógł skonstruować nowy swój model.

Wynalazca wyszedł ze założenia, że wówczas tylko będzie można mówić o zupełnem bezpieczeństwie pasażerów statków lotniczych, jeśli będzie można w razie niebezpieczeństwa, pasażerów ratować, nie zmuszając ich do zmiany ich miejsc. Do tego właśnie dąży konstrukcja nowego wynalazku. Spadochron wmontowany jest, jeśli chodzi o statek jednopłatowy, do specjalnego małego skrzydła, a przy dwupłatowcach do pewnej części górnego łuku i wiatrowi żadnego nie stawia oporu. Jeśli zagraża niebezpieczeństwo, pilot ma tylko na cisnąć guzik, który otwiera klapę, w którą z powodu szybkości maszyny wpompowuje się powietrze, przez co następuje pierwszy impuls do rozwinięcia się spadochronu. Spadochron wywiera nacisk na kabinę, z którą jest związany, kabina po szynach zdąża w tył, oddziela się od reszty aeroplanu i przy pomocy spadochronu spada na ziemię.

Jeśli w praktyce okaże się ten wynalazek skuteczny, można doprawdy mówić o jego epokowem wprost znaczeniu.

NA HORYZONCIE POLITYCZNYM

W sprawie bloku państw naddunajskich

Premjer francuski Tardieu rozpoczynie wkrótce konferencje z angielskim ambasadorem w Paryżu, by rozprószyć wątpliwości Anglji co do planów francuskich w sprawie związku państw naddunajskich. Rząd Francji ogłosił w tej sprawie memorjał, który został przedłożony wszystkim państwom. Memorjał ten opiera się zasadniczo na trzech następujących punktach: 1) Austrja, Węgry i Czechosłowacja wchodzą ze sobą w ściślejszy stosunek gospodarczy na podstawie mających się zawrzeć konwencyj, regulujących na nowo wzajemne stosunki gospodarcze tych państw. 2) Przystąpienie innych państw naddunajskich — z wyłączeniem Polski — do tej grupy państw ma być dopuszczalne, lecz trzy wyżej wymienione państwa stanowią podstawę związku gospodarczego państw naddunajskich. 3) Francja oświadcza gotowość udzielenia pomocy finansowej dla zrealizowania tego planu. 4) Anglja, Włochy, Francja i Niemcy obowiązują się wzajemnie nie ciągnąć żadnych korzyści dla siebie z koncesyj gospodarczych udzielonych pań stwom naddunajskim.

Francja zajmuje stanowisko, że dalsze rokowania w tej sprawie mogą dopiero nastąpić po porozumieniu się między sobą Francji, Anglji, Włoch i Niemiec.

Syn b. cesarza Wilhelma — „socjalistą“

W Kolonji przemawiał onegdaj książę August Wilhelm Hohenzollern, syn byłego cesarza Wilhelma II. rozumie się za Hitlerem — przeciw Hindenburgowi. W polemice z kandydatem Stahlhelmu majorem Duesterbergem pozwolił sobie książę August Wilhelm na następującą eskapadę: „Jeśli teraz zaczynają obrzucać błotem naszego wodza i kwestjonują nasz socjalizm(!) wówczas będą mieli z nami do czynienia, wówczas zaczniemy gadać i niczego nie będziemy ukrywać“.

„Socjalizm“ syna b. cesarza Wilhelma II. jest doprawdy curiosum, które zadziwić może świat, przyzwyczajony już zresztą do tego rodzaju wybryków. Musi to być zresztą socjalizm tego samego gatunku, jakiego jest wyznawcą przedstawiciel ciężkiego przemysłu niemieckiego Thyssen, który swego czasu po mowie Hitlera oświadczył, że może się podpisać na każde jego słowo.

— **TARNÓW!** Dziś, we czwartek przyjeżdża Dyrektor Centrali Keren Kaiemet Leisrael na posiedzenie działaczy słońskich. Posiedzenie odbędzie się o godzinie 8 wiecz. w lokalu Org. Słońskiej. Wszyscy działacze proszeni są o pewne i punktualne przybycie.

Nasz kącik brydżowy!

w najbliższym **numerze sobotnim**
Pierwsza lekcja bridża
na łamach
„Nowego Dziennika"

KRONIKA

Wschód słońca 5 m. 50	MARZEC 10 CZWARTEK 2 Weadar 5692	Zachód słońca 17 m. 20

Dziś publiczny referat B. Lockera

Członek Egzekutywy Światowej Organizacji Sjonistycznej i Agencji Żydowskiej, tow. Berl Locker przybył wczoraj popołudniu do Krakowa, oczekiwany na dworcu kolejowym przez reprezentantów wszystkich organizacyj sjonistycznych. Wieczór odbyło się sali Żyd. Domu Akademickiego posiedzenie Komitetów Centralnych i Rad Partyjnych wszystkich ugrupowań sjonistycznych, na którem tow. Locker w obszernym i rzeczowym referacie przedstawił obecną sytuację w sjonizmie i Palestynie.

Dziś we czwartek o godz. 8 wiecz. odbędzie się staraniem krakowskiej Ligi dla Pracującej Palestyny, w sali Teatru Żydowskiego (Bocheńska 7)

publiczny referat tow. Lockera

nt. „Obecna sytuacja w sjonizmie".

Społeczeństwo żydowskie naszego miasta, zorjentowane w duchu palestyńskim, skorzysta niewątpliwie z tej jedynej sposobności, aby z ust najbardziej miarodajnych poinformować się o obecnym stanie polityki sjonistycznej i pracy palestyńskiej.

Dzisiejsze zebranie z udziałem tow. Lockera powinno stać się wielką manifestacją propalestyńską żydostwa krakowskiego!

25-lecie śmierci Wyspiańskiego

Dla uczczenia pamięci genjalnego artysty poety i dramaturga śp. Stanisława Wyspiańskiego w 25-tą rocznicę jego śmierci, która przypada w listopadzie br., komisja dla rozwoju m. Krakowa na onegdajszem posiedzeniu dokonała wyboru specjalnego komitetu obchodowego, w skład którego weszło kilku członków Rady miejskiej, a nadto prof. Ignacy Pieńkowski, dyrektor szkoły przemysłu artystycznego Zarzycki, oraz dyrekcja Archiwum Aktów Dawnych, Muzeum Narodowego i Teatru miejskiego. Komisja jednomyślnie uchwaliła uprosić prof. Juljana Nowaka o objęcie przewodnictwa komitetu, który w najbliższym czasie ma ustalić program uroczystego obchodu, oraz trwałego uczczenia pamięci zmarłego poety

K. H. Rostworowski laureatem Państwowej Nagrody Literackiej

We wtorek wieczór odbyło się w gmachu Ministerstwa oświaty posiedzenie jury Państwowej Nagrody Literackiej celem przyznania tegorocznej nagrody.

W skład jury wchodzili: z ramienia min. oświaty pp. Kaden-Bandrowski, prof. Ujejski i naczelnik Zawistowski. Związek Zawodowy Literatów reprezentował p. Leon Pomirski, Penclub p. Ferdynand Goetel, Związek Autorów Dramatycznych p. Stanisław Milaszewski. Tow. Literatów i Dziennikarzy p. Stefan Kiedrzyński.

W wyniku posiedzenia jury przyznało Państwową Nagrodę Literacką **Karolowi Hubertowi Rostworowskiemu za utwór dramatyczny pt.: „Niespodzianka".**

Nagroda wynosi 10.000 zł.

Karol Hubert Rostworowski jest bezwątpienia najwybitniejszym i najgłębszym polskim pisarzem dramatycznym obecnej doby. Do najbardziej znanych jego sztuk należą: „Judasz z Karjotu", „Kaligula", „Miłosierdzie", „Straszne dzieci", oraz głośne ostatnio dwa dramaty społeczne „Niespodzianka" i „Przeprowadzka".

Państwowa Nagroda Literacka dla K. H. Rostworowskiego przyszła dość niespodziewanie. Wśród przypuszczalnych laureatów wymieniano przeważnie Boya Żeleńskiego, Juljana Wołoszynowskiego i Marję Dąbrowską. Przypuszczano też, że o ile jury nie stanie na stanowisku „prawomyślności" politycznej, nagrodę uzyska ewentualnie Andrzej Strug. Jury okazało się istotnie niezależnem — przyznając nagrodę Rostworowskiemu, który, jak wiadomo, jest również „nieprawomyślny". Tegoroczny laureat należy politycznie do chadecji.

Ze Związku Polskich Kas Oszczędności

Ubiegłej niedzieli odbyło się w sali Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie doroczne walne zgromadzenie delegatów Kas Oszczędności przy bardzo licznym udziale delegatów.

Jako goście wzięli udział w zgromadzeniach delegat ministerstwa skrabu p. Stempniewicz, dyrektor Banku Polskiego Blaha, dyrektorowie Banku Gospodarstwa Krajowego dr. Barysz, Pawłowicz i dr Platowski, dyr Banku Rolnego Berdecki, delegat Izby handlowej prez. Liwinowicz i delegat miasta Lwowa prof. dr. Wereszczyński.

Zjazd zagaił prezes Związku dyr. dr. Uhma, poczem prezesem zjazdu wybrano dyr. Dorawskiego z Krakowa, zastępcami Ziobrowskiego ze Stanisławowa i dr Krogulskiego z Rzeszowa, sekretarzami zaś dyr. Kochanowskiego z Krakowa i Kunza z Wadowic. Sprawozdanie wydziału za r. ub. złożył dyr. dr. Uhma, za sprawozdanie komisji rewizyjnej i preliminarz na r 1932 dyr. Deyczakowski, zaś p. Kochanowski referował sprawę współpracy Banku Gospodarstwa Krajowego z Kasami Oszczędności na terenie województw południowo-wschodnich. Wdyskusji nad tymi wnioskami zabierali głos rejent Brason dyr. Pawłowicz, dyr Ziobrowski, dr. Uhma i dyr. Berdecki.

W rezultacie sprawozdanie przyjęto do wiadomości i udzielono zarządowi absolutorjum. Po przyjęciu sprawozdania z lustracji, przedstawione go przez p. Samotusa, dokonano uzupełniającego wyboru wydziału i komisji rewizyjnej.

Pracownicy umysłowi w walce o swe prawa

W sali Związku Górników przy Alei Krasińskiego odbył się onegdaj wiec prywatnych pracowników umysłowych, celem zajęcia stanowiska w sprawie ostatnich projektów rządowych o ubezpieczeniach społecznych. Zebraniu, w którem wzięło udział kilka set osób, przewodniczył prezes Zw. Prac. Umysł. p. Masłowski. Półtoragodzinny referat n.t. „Sytuacja pracowników umysłowych na tle konjunktury ogólnej" wygłosił gen. sekr. związku p. M. Statter. Po przemówieniach mowców uchwalono rezolucje domagające się: a) Wycofania zgłoszonych do sejmu projektów, dotyczących przedłużenia tygodnia pracy, zmniejszenia oraz zawieszenia urlopów, zniżki należności za nadgodziny, uszczuplenia pomocy dla chorych, bezrobotnych pod pretekstem scalenia ubezpieczeń społecznych, b) cofnięcia 15 proc. redukcji poborów urzędników państwowych oraz zaniechania redukcyj uposażeń urzędników samorządowych. c) Ustawowego zakazu obniżania płac pracowników przedsiębiorstw prywatnych i ustalenia nieprzekraczalnej granicy minimalnej poborów. d) Cofnięcia zwyżki potrąceń emerytalnych. e) Przedłużenia ustawowej pomocy dla bezrobotnych itd.

Po uchwaleniu rezolucyi próbowało przemawiać jeszcze kilku mowców ze skrajnych ugrupowań, ale ze względu na agresywny ton ich przemówień został wiec przez przedstawiciela Starostwa grodzkie go rozwiązany.

Kwietniowa kadencja Sądu przysięgłych

W prezydjum sądu okręgowego w Krakowie została wylosowana na II Roki Przysięgłych, rozpoczynające się w dniu 11 kwietnia br. lista przysięgłych. Przysięgli główni: Andruszkiewicz Stan. rolnik, Balko Ant. em. major, Berela Józef architekt. Dembowski Stan. emeryt. Dębiński Adam wł. realn. Dyba Józef dyrektor. Drab Marcin wł. realn., Fila Józef wł realn. Gut Józef emeryt, Grzyba Stan wł realn., Hendzel Fran inż., Jarosz Wojciech wł realn., Jaworski Albin przemysłowiec. dr. Jelonek Kaz urz bankowy. Kluza Karol arch. Kaczmarczyk Józef budown. Knapiński Ludwik przemysł., Kosiek Ant dyrektor Kwiatkowski Ludwik em. prof., Królikowski Piotr wł. realn., Małecki Stan. dyr. tow. ubezp., Siewierski Leon przemysł., Skwarczyński Franc. wł. realn., Słonecki Stan. wł. dóbr, Trzos August em. pułk., Wierzba Jan Kaz. wł. realn., Willer Maks. emer., Wieczorek Wincenty wł. realn., Zaleski Stan. dyr. banku, dr Zawistowski Bol. emer.! przy sięgli zastępcy: Bochenek Bron. urz. pryw., Biernat Jan emer. kol., Del Ponti Zdz. kupiec, Gal Jan przemysł., dr. Herman Adam kier. kina, Łobodziński Jan masarz, Majewski Bol. przemysł., Maniecki Stan. rolnik, Majcher Andrz. wł. realn., Pawłowski Ant. masarz, Piotrowski Józ. art. mal., Raczyński Wład. rolnik; Walkowski Stan. kupiec, Wójcik Piotr piekarz, Wrotniak Rudolf em. por.

—oOo—

— **DZIŚ NOCNY DYŻUR APTEK:** Rynek 22, ul. Florjańska 15, Karmelicka 23, Aleja 29 Listopada 5, ul. Dietla 76 i Rynek podgórski 9.

— **Z POWODU ZGONU KS. BISKUPA BANDURSKIEGO,** honorowego obywatela m. Krakowa prezydent miasta wysłał na ręce wojewody wileńskiego p. Beczkowicza telegram kondolencyjny. Zamiast wieńca na trumnę oraz wysłania delegatów na pogrzeb prezydjum miasta złożyło 1.000 zł na najuboższych gminy m. Krakowa. Za spokój duszy śp. ks. biskupa Bandurskiego odprawionem zostanie dziś we czwartek o godz. 10-ej rano w kościele Marjackim nabożeństwo żałobne. Na gmachu magistratu krakowskiego powiewa z powodu zgonu ks. biskupa Bandurskiego czarna chorągiew.

— **Z KOMISJI DLA POPIERANIA ROZWOJU KRAKOWA.** Onegdaj odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Ostrowskiego posiedzenie komisji dla popierania rozwoju miasta, na którem wybrano przewodniczącym r. m. posła M. Dąbrowskiego. Przyjęto sprawozdanie z dotychczasowej działalności Biura Propagandy, utworzonego przy Miej. Muzeum Przemysłowem, oraz regulamin tymczasowy dla komisji. Według powyższego regulaminu do komisji należy: obrona praw Krakowa, popieranie rozwoju miasta w każdej dziedzinie, opieka nad zabytkowym charakterem miasta, piecza nad należytym wyglądem Krakowa pod względem porządkowym, turystyka i propaganda. Dla spraw obrony Krakowa komisja wybrała stały podkomitet, złożony z dra Jarszyńskiego, prof. Kumanieckiego, dra Langroda J., dra Merza i dra Radzyńskiego. Wkońcu komisja przyjęła do wiadomości sprawozdanie z dotychczasowych prac Wojewódzkiego Komitetu dla wystawy przemysłowo-rolniczej w Krakowie w roku przyszłym, tudzież sprawozdanie magistratu o rezerwacie na Rynku krakowskim.

— **WALNE ZGROMADZENIE „OGNISKA PRACY".** Ongedaj odbyło się walne zgromadzenie Stow. „Ognisko Pracy" przy licznym udziale członków. Po przyjęciu protkołu i sprawozdania ogólnego i kasowego ustępującego zarządu, przystąpiono do wyboru nowych członków Wydziału i Rady Opiekuńczej, oraz wyrażono specjalne podziękowanie niestrudzonej działaczce p. dyr. Elizie Frenklowej.

Ponadto poruszono sprawę nadbudowy 3 i 4 piętra domu fundacyjnego im. błp. Sal. Lieblinga na pomieszczenie „Ogniska Pracy". Ponieważ sprawa ta przeciąga się, uchwalono rezolucję, aeby zwrócić się do Gminy żyd. i Kuratorjum Fundacji im. błp. Lieblinga z prośbą aby ta sprawa została w miesiącu marcu definitywnie załatwiona.

— **OZDOBNE BLANKIETY TELEGRAFICZNE.** Zarząd Poczt i Telegrafów wprowadza z dn. 12 bm. we wszystkich urzędach pocztowo-telegraficznych ozdobne blankiety telegraficzne dla doręczania telegramów. Blankiety te mogą służyć w szczególności dla telegramów z życzeniami okolicznościowemi jako to: z okazji ślubu, ślubów, imienin, jubileuszów itp. Nadawca, który życzy sobie, by jego telegram został doręczony adresatowi na blankiecie ozdobnym, zaznacza bądź to ustnie przy nadawaniu telegramu, bądź robi odpowiednią notatkę na nadawczym blankiecie telegraficznym. Za doręczenie telegramu na ozdobnym

Członkini Wydziału **Marji Hamburgerówne** wyraża najszczersze współczucie z powodu śmierci bł. p. Matki.

Żyd. Towarzystwo Gimnastyczne w Krakowie.

688v

Podziękowanie.

WPanu Dr. Bronisławowi Rostowi za sumienne i bezinteresowne wyleczenie mnie z ciężkiego ischiasu serdecznie dziękuję.

Henryka Baraschowa
żona prof. gimn

640x

Ciunkiewiczowa wypuszczona na wolność

Z polecenia ministerstwa sprawiedliwości

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 9. 3. (Sin) Na skutek długotrwałych starań obrońcy Ciunkiewiczowej adw. Jarosza, który złożył w swoim czasie do nadzoru prokuratorskiego w ministerstwie sprawiedliwości zażalenie na przetrzymywanie Ciunkiewiczowej w więzieniu prewencyjnem, w dniu **dzisiejszym min. sprawiedliwości wydało odpowiednie polecenie prokuratorowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie dr. Tokarzowi, który zarządził** zwolnienie Marji Ciunkiewiczowej z **więzienia** św. Michała za **kaucją 10.000 zł.**

Decyzja ta została zakomunikowana obrońcy oskarżonej celem załatwienia odpowiednich formalności. Tak więc Marja Ciunkiewiczowa po kilkutygodniowym pobycie w **więzieniu została wypuszczona na wolną stopę do czasu rozprawy sądowej o oszustwo.**

—o§o—

„Lindbergh-baby"

wciąż jeszcze nie odnalezione

Nowy Jork 9. 3. (R) Wszelkie poszukiwania i aresztowania nie doprowadziły jeszcze do wyjaśnienia sprawy uprowadzenia dziecka Lindbergha. Snują na ten temat najróżnorodniejsze domysły i kombinacje, pozbawione zresztą wszelkich realnych podstaw.

• • •

Paryż 9. 3. (B) Policji francuskiej zwrócono uwagę na możliwość, że sprawcy uprowadzenia będą się starali wywieźć dziecko Lindbergha do Europy. Władze bezpieczeństwa wydały odpowiednie zarządzenia, celem roztoczenia kontroli nad parowcami, przybywającymi z Ameryki do portów francuskich.

Kto mówi prawdę?

Dalegat chiński, czy japoński?

Genewa 9. 3. (K) Delegat chiński dr. Yen zawiadomił dziś generalny sekretarjat Ligi Narodów, że w wywiadzie udzielonym przedstawicielom prasy amerykańskiej japoński generał Shirakawa oświadczył, iż **Japonja zamierza podjąć nową akcję wojskową na przestrzeni Tientsin - Pekin, ponieważ zanosi się tam na nowe** zamieszki. Dalej donosi dr. Yen iż wedle otrzymanych informacyj oficjalnych, w poniedziałek rano **doszło do ciężkich walk z atakującemi wojskami japońskiemi pod Huangtu Kiating i Taiszung.**

Delegat japoński Sato twierdzi natomiast że w poniedziałek rano wojska chińskie zaatakowały wysunięte linje japońskie, a poza tem lotnicy japońscy stwierdzili znaczne przesunięcia i **koncentrację wojsk chińskich wzdłuż pozycyj japońskich.**

Straszny wybuch w gazowni

18 robotników zabitych, 6 ciężko rannych

Nowy Jork 9. 3. (R) W gazowni w Camden (stan New Jersey) wydarzył się dziś gwałtowny wybuch, wskutek czego runęła część hali, w której mieściły się zbiorniki, grzebiąc pod sobą około 30 robotników, zajętych czyszczeniem zbiorników. Dotąd wydobyto z pd gruzów 18 robotników zabitych i 6 ciężko rannych.

—

blankiecie telegraficznym w zaklejonej kopercie, pobiera się od nadawcy oprócz normalnej opłaty za telegram, jeszcze dodatkową opłatę w wysokości 1 zł.

— **OGRÓDKI DLA MIESZKAŃCÓW KRAKOWA.** Wzorem miast zachodu z inicjatywy Wojewódzkiego Wydziału Pracy i Opieki Społecznej powstanie w Krakowie Towarzystwo ogrodów działkowych. Towarzystwo uzyskawszy od państwa i gminy odpowiednie tereny dostarczać będzie członkom- dzierżawcom za minimalną opłatą okazję do najmilszego zajęcia, posiadającego pierwszorzędne społeczne, higjeniczne, estetyczne i gospodarcze znaczenie. Pierwsze zebranie organizacyjne odbędzie się we wtorek dnia 15 bm. o godz. 18-ej w sali odczytowej Muzeum Przem. przy ul. Smoleńsk.

— **HISTORJA WRÓBLA, KTÓRY PRZYWŁASZCZYŁ SOBIE WINO.** Ks. Jan Dyba zam Sławkowska 26 zamówił w marcu wzgl. kwietniu 1929 r. za pośrednictwem przedstawiciela firmy Schneider z Wiednia. 35 litrów wina. Po nadejściu przesyłki do Krakowa przedstawiciel tej firmy, Szczęsny Wróbel. zam Sołtyka 13, podjął ją i nie doręczył adresatowi, narażając go na szkodę 75 dolarów. O powyższem zawiadomił poszkodowany Urząd śledczy.

— **NOWI „KLIJENCI" BANKU SPÓŁDZIELCZEGO.** W toku dalszych dochodzeń przeciw dyrekcji Banku Spółdzielczego w Krakowie ustalono, że poszkodowani zostali: Firhalt Kalmen. zam. w Gdowie na 342 zł, Józef Urban zam. w Siułowie na 160 zł, Franciszek Sieprawski zam. w Balinie na 90 zł. Marja Midzińska zam. w Zabawie na 422 zł. Gajowski Kasper zam w Wieliczce na 1.000 zł, oraz Franciszek i Magdalena Kuskowie z Kryspinowa.

— **Z TRAGEDYJ LUDZKICH.** Jankowski Józef (lat 24), urzędnik Magistratu w Krakowie, zam. Urzędnicza 9, w zamiarze samobójczym strzelił do siebie z rewolweru w lewy bok. Wezwane pogotowie przewiozło go do szpitala św. Łazarza w stanie ciężkim. — Ketz Laura (lat 60) nauczycielka prywatna, rozwódka, zam. Wrzesińska 10, popełniła samobójstwo przez powieszenie się w mieszkaniu na sznurze uwiązanym przy klamce drzwi wejściowych. Lekarz miejski stwierdził śmierć i polecił przewieźć zwłoki do zakładu Medycyny Sądowej. Powodem niechęć do życia.

—o§o—

—o§o—

—o§o—

— **DZIŚ O GODZ. 9-TEJ WIECZÓR** odbędzie się w salach reprez Żyd Domu Akadem. staraniem Sekcji Zdrowia Stow Żyd Słuch. U. J „Ognisko" „Herbatka" Medyków. 612

—o§o—

— **ZAMIAST KWIATÓW** na grób błp inż. M Burstina składają na rzecz Zakładu Wych. Sierót (Dietla 64) zł 15

310g **Inż. Blumenthalowie**

— **„PRZYSZŁOŚĆ-HEATID".** Dziś o godz. 7.45 posiedzenie komisji imprezowej.

— **S. K! A. „KADIMAH".** Dziś, o godz. 8 buda z referatem z kodeksu honorowego.

— **„JEHUDA".** Dziś. o godz. 7 wiecz. plenarne zebranie członków.

— **ŻYD. AKAD. KOŁO MIŁ. KRAJOZNAWSTWA** urządza od 12 bm. począwszy 7-dniowy Kurs Fotograficznej Inwentaryzacji Zabytków pod kierownictwem kol. Zajczyka Rejestracja członków Koła rozpoczyna się 9 bm. i będzie trwała 3 tygodnie.

Równocześnie urządza Koło pomiędzy 24 a 30 bm 7-dniowy obóz narciarski na Kalatówkach również dla początkujących. Rejestracja członków Koła odbędzie **się pomiędzy 9 a 30 bm.**

GIEŁDA

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 9. 3. 1932. Akcje utrzymane. Dolar lekko mocniej.

Papiery procentowe: 4-proc. Prem. Poż inwestycyjna 96.

Zebranie giełdowe zaznaczyło tendencję na ogół utrzymaną. Ruch panował słaby. Większość efektów w zupełnym zastoju. Usposobienie bez ochoty Z papierów oficjalnie notowanych robiono jedynie 4-proc. Prem. Poż. inwestycyjną po kursie ustalonym bez zmiany przy niewielkich obrotach.

Na pogiełdziu sytuacja podobna. Silniej poszukiwano 3-proc Pożyczkę Budowlaną po kursie 37—37.25 przy większych obrotach.

•

Waluty i dewizy oficjalnie bez notowania.

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych nastrój dla dolara mocniejszy przy większem zapotrzebowaniu. Podaż na ogół dostateczna. W Krakowie dolar gotówkowy 8.88—8.90 i pół, czeki bankowo 8.90—8.92. Kursa orjentacyjne: Marka niemiecka wypłata 211—212.50. gotówka 204—207. Frank szwajcarski 172.25—172.60. Funt szterling 33.50—33.90, znacznie zwyżkowo przy tendencji mocniejszej.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 9. 3. PAT. Akcje: Bank Polski 87.50 tend. utrzymana. **Pożyczki:** 3-proc. budowl. 38, 37.25, 4-proc. inwest. 96, 94 ta sama seryjna 99.75. 6-proc. dolarowa 59.25, 59, 4-proc. dolarowa 48, 48.25, 7-proc. stabil. 58.75, 61, 59. Listy zast BGK. bez zmiany.

Waluty: Dolar 8.89, 8.91, 8.87 **Dewizy:** Londyn 33.30. Nowy Jork telegr. 8.90. Paryż 34.92. Praga 26.36, Szwajcarja 171.97, Włochy 46.22, Berlin pryw 211.75.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznańska giełda zbożowa z dnia 8. 3. 1932. Ceny ransakcyjne: Żyto 25 ton 23.50, 15 ton 23.75, pszenica 15 ton 24.25 Reszta bez zmiany usposobienie spokojne.

GIEŁDA WIEDEŃSKA

Wiedeń, 9. 3 PAT. Waluty i dewizy: Berlin 168.50—169.50. Budapeszt 124.295. Bukareszt 4.258—4.298, Londyn 26.25—26.45. Nowy Jork 709.20—713.20. Paryż 27.92—28.08. Praga 21.01 i pół do 21.13 i pół, Warszawa 79.46—79.94. Zurych 137.10—137.90. Amerykańskie 707.75—713.75, Niemieckie 168.10—169.70, Angielskie 26.08—26.32, Francuskie 27.80—28, Polskie 79.30—79.90. Szwajcarskie 136.60—137.80.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 9. 3 PAT. Paryż 20.31, Londyn 19.45, Nowy Jork 5.18 i jedna czw., Belgja 71.90, Włochy 26.82 i pół, Berlin 122.95. Praga 15.34. Warszawa 58. Bukareszt 3.08

REPERTUAR KINOTEATRÓW

APOLLO: „Ronny" (aKte Nagii i Marc Dantzer).

ADRIA: „Hardd trzymaj się!" (Harold Lloyd).

BAGATELA: „Raj ukradziony" (Nancy Carrol)).

DOM ŻOŁNIERZA POLSKIEGO: „Zapomniane twarze"

SŁOŃCE: „Parada miłości" (Maurice Chevalier).

SZTUKA: „Góry w płomieniach" (Luis Trenker).

UCIECHA: „Przygoda miłosna" (Mary Glory i Albert Prejean).

WANDA: „Dwa serca biją w walca takt".

—o§o—

— **S. K! S. „BAR-KADIMAH".** Dziś, o godz. 6-ej buda fuchsowska z referatem z convent i kodeksu honorowego.

Kraj w którym kwitnie sztuka uprowadzania dzieci

Porwanie przez nieznaną bandę dziecka płk. Lindbergha, które wywołało w Stanach Zjednoczonych takie wrażenie, jest tylko ostatniem dzwonem w długim łańcuchu przestępstw tego rodzaju, których klasyczną ojczyzną jest Ameryka. Gdy w Chinach np. kwitnie przemysł uprowadzania bogatych jednostek, w Stanach Zjednoczonych specjalnem zamiłowaniem cieszy się kunszt porywania dzieci zamożnych rodziców. Wypadki te zdarzają się w Ameryce o wiele częściej, niż się przypuszcza, gdyż przeważnie rodzice składają żądany okup i nie zawiadamiają wcale o fakcie porwania policji, bojąc się o życie dziecka. Jest nawet pewna przeciętna taksa: wynosi ona 10,000 dolarów za wydanie z powrotem dziecka rodzicom.

Ostrzegawczym wypadkiem tego rodzaju było porwanie kilka lat temu 13-letniego syna miljonerów chicagowskich, którego bandyci udusili, ponieważ rodzice zwrócili się o pomoc do policji.

Kult, jaki żywią Amerykanie dla miljonowych „baby's“, spadkobierców wielkiej fortuny, ściągnął uwagę bandytów na tę „złotą żyłę“. Poczęto ją eksploatować już od dość dawna. Tak więc dwadzieścia lat temu ogólną uwagę w Stanach zwracał na siebie spadkobierca fortuny Brownów, „10 miljonowe baby“ — John Nicolas Brown. Rodzice drżeli o bezpieczeństwo dziecka, które było pilnowane przez uzbrojonych detektywów, nie opuszczających go ani chwili. Nawet ogród, w którym mały Brown spędzał czas z piastunką, otoczony był drutem kolczastym i strzeżony przez kilku wywiadowców. A tymczasem rodzice otrzymywali ciągle listy z pogróżkami uprowadzenia i żądaniem złożenia okupu. Setki tysięcy dolarów wpłynęły w ten sposób do kieszeni szantażystów, dopóki policji nie udało się wpaść na ich trop i zaaresztować całą bandę.

Jeszcze lepiej pilnowany był mały Mc. Lean t. zw. „100 miljonowe baby“. Strzegła go cała armja detektywów, a na spacer wywożono dziecko w stalowym pancernym wózku. Wypadkiem, który wywołał swego czasu równie silne wrażenie, jak obecnie porwanie małego Lindbergha było uprowadzenie w 1907 r. małego Horacego Marvin'a. Czteroletni chłopiec zniknął nagle z ogrodu przy willi rodziców. Prezydent Roosevelt zalecił wówczas wywiesić fotografję chłopca we wszystkich urzędach państwowych, pocztowych, telegraficznych. Całą policję Stanów i wszystkie biura detektywów postawiono na nogi. Wreszcie odnaleziono zwłoki chłopca w stawie niedaleko od willi rodziców.

Historja wyczynów bandytów amerykańskich w dziedzinie porywania dzieci jest długa i obfitująca w niesamowite wydarzenia, prześcigająca fantazją i okrucieństwem wszystko, co wyszło z pod pióra Wallace'a.

Z SALI SĄDOWEJ

Echa zajść antyżydowskich w Krakowie

W listopadzie roku ubiegłego, w czasie zajść antyżydowskich w Krakowie, głośne było zajście, jakie miało miejsce na ul. Długiej. W czasie blokowania sklepów żydowskich przez akademików endeckich, kilku z nich obstawiło sklep Lipmana Schönfelda, przy ul. Długiej 38. Pomocnik handlowy, 19-letni Samuel Blumenfeld, zajęty wtedy wsypywaniem do torby glinki malarskiej, widząc, że akademicy zabraniają wejścia do sklepu trzem wieśniaczkom, przystąpił do drzwi i poprosił blokantów, by odeszli. Wówczas jeden z nich kopnął go w nogę. Blumenfeld, w obronie własnej, sypnął w stronę napastnika część zawartości torby trzymanej w ręce, a gdy drugi akademik usiłował go uderzyć, rzucił za nim torbę z glinką.

Cała afera została przez niektóre pisma rozdmuchana do ogromnych rozmiarów, a Blumenfeldowi, którego aresztowano, zarzucono, iż z rozmysłem rzucił w stronę akademika Gąsiorowskiego, który zresztą nie doznał żadnych uszkodzeń, ciężarek jednokilowy.

Onegdaj w sądzie grodzkim, przed sędzią dr. Kausalem odbyła się rozprawa przeciw Blumenfeldowi, w wyniku które, **został on uwolniony od zarzutu umyślnego uszkodzenia ciała z § 411**, został natomiast ukarany 10-dniowym aresztem, z wliczeniem aresztu śledczego, za przekroczenie z § 431 tj. nieumyślne uszkodzenie ciała. Blumenfelda bronił adw. dr. Schreiber.

* * *

W sądzie grodzkim odbyła się onegdaj rozprawa przeciw Bernardowi Johannesowi i Eugenjuszowi Windischowi, stojącym pod zarzutem wybicia kilku szybek w kościele OO. Bernardynów. Na rozprawie przesłuchano trzech szoferów, którzy mieli być świadkami zajścia. Po przeprowadzeniu wizji lokalnej, rozprawę odroczono do przyszłego tygodnia. Oskarżonych broni adw. dr. Feldblum.

Tłum chłopów wtargnął siłą do budynku sądowego w Celowcu

Wiedeń 9. 3. PAT. Z Klagenfurtu (Celowca) donoszą: Z powodu mowy, skierowanej przeciwko autorytetowi państwa, a wygłoszonej na zgromadzeniu chłopskiem w St. Andra wezwanych zostało do sądu powiatowego w Wolffsbergu 50 chłpów. W związku z tem wezwaniem przybyli liczni chłopi do Wolffsbergu, **między którymi wmieszali się komuniści i narodowi socjaliści.** Po zgromadzeniu narodowo socjalistycznem ruszył tłum przed gmach sądu i usiłował wtargnąć do wnętrza. Przy tej sposobności został jeden policjant pobity do krwi. Grupa wyrostków, która przyłączyła się do chłopów wtargnęła gwałtownie do gmachu sądowego, przyczem ciężką ranę w głowę odniósł inny policjant. Wkońcu zdołali żandarmi opróżnić gmach sądu i skłonić demonstrantów do rozejścia się.

Reprezentacja Klubów Żydowskich—Garbarnia

Pierwszą sensację piłkarską bieżącego roku przyniesie nam najbliższa niedziela. Przed wyjazdem do Tel Awiw na Makkabiadę rozegra reprezentacja Polski zawody z Garbarnią. Walka tej reprezentacji z mistrzem Polski, gwarantuje naszym sportowcom pierwszorzędną emocję. Polska zaliczana jest przez prasę zagraniczną do poważnych kandydatów na zwycięstwo na „Makabiadzie“, będziemy więc w niedzielnych zawodach mogli stwierdzić, czy pochlebne zdanie o naszej reprezentacji jest uzasadnione. Początek o godzinie 3-ciej na boisku KS „Garbarnia“ przy niskich cenach wstępu. Z placu Wolnica, oraz z mostu zwierzynieckiego, kursować będą miejskie autobusy na boisko.

Ustawa o ubezpieczeniach społecznych — dopiero na jesiennej sesji

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 9. 3. Sin. Rada Naczelna związków zawodowych (Moraczewskiego) przyjęła rezolucję przeciwko ustawie scaleniowej, rządowemu projektowi reformy ubezpieczeń społecznych. Jak się dowiaduję, ustawa „scaleniowa“ będzie rozpatrywana dopiero na jesiennej sesji sejmowej.

Warszawa. 9. 3. Sin. Posiedzenia Sejmu trwać będą do 15 bm. Ustawa o pełnomocnictwach została odesłana do komisji prawniczej i w poniedziałek wróci na plenum.

Dodatni bilans handlowy w lutym

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 9 3. Sin. Bilans handlowy Polski w miesiącu lutym przedstawia się następująco: Wywieziono towarów wartości 97.649 000. przy wieziono towarów wartości 63.858.000 zł. **Saldo dodatnie wynosi 33.791.000 zł**

Ujęcie niebezpiecznego bandyty

Wilno. 9. 3. PAT. Policja powiatowa w Rakowie otrzymała doniesienie, że w okolicznych lasach zauważono niebezpiecznego bandytę Jana Kudrynowa, który ukrywał się przed władzami jeszcze od r. 1920 kiedy to ścigany przez policję polską zbiegł do Rosji sowieckiej Przeprowadzono szereg obław w owych lasach i odnaleziono w jednym ze starych okopów niemieckich kryjówkę, w której znajdował się Kudrynow. Bandyta widząc, że jest otoczony, poddał się. **Zakuto go w kajdany i przewieziono do więzienia.**

Kryzys dotknął również jesziwy amerykańskie

Nowy Jork. 9 3. ŻAT. W ciągu jednego dnia, tj. w poniedziałek 7 bm. zamkniętych zostało w Nowym Jorku 8 mniejszych jesziwot na skutek trudności finansowych. Nauczycielom tych jesziwot nie wypłacono już pensyj od kilku miesięcy.

— **CZYN DESPERACKI.** Onegdaj przytrzymano na dworcu kolejowym w Krakowie Strączka Stefana za niedozwolony powrót do Krakowa, który doprowadzony na Komisarjat giletką pociął sobie skórę na piersiach. Lekarz pogotowia ratunkowego po udzieleniu mu pierwszej pomocy pozostawił go na Komisarjacie. W czasie odbierania mu giletki pokaleczył dyżurnego przodownika w lewą powiekę.

Z SALI ODCZYTOWEJ

Korfanty przemawia

„Odczyt“ sen. Wojciecha Korfantego o wychowaniu państwowem, wygłoszony onegdaj w sali Bołońskiego wobec licznie zebranej publiczności, był właściwie w całem tego słowa znaczeniu mową polityczną, wypowiedzianą z niezwykłym temperamentem, w namiętnym, bardzo impulsywnym tonie. P. Korfanty jest dobrym mówcą: umie zdobyć sobie audytorjum. Ale byłby daleko lepszym mówcą i... politykiem, gdyby temperament swój krasomówczy umiał nieco przytemperować. Powinien pójść na naukę do swego współwięźnia — Witosa.

Ważnem akcesorjum zewnętrznem sztuki krasomówczej p. Korfantego jest — monokl. Monoklem tym szermuje mówca z wdziękiem i niezwykle zręcznie. W pewnych chwilach, gdy popada w patos, lub ton „goretszy“, bardzo zgrabnie zrzuca go z oka. Jest to znak, że teraz nastąpi „bomba“. Słóweczko jeszcze o polszczyźnie Korfantego: typowo wielkopolskiej. W wymowie prelegenta słowo „zemsta“ stale brzmi „zymsta“ co ma odcień bardziej ponury. Stale też zamiast „pięknych, dobrych“, mówi p. Korfanty „pięknyś dobryś“. Nie jest to pozbawione pewnego wdzięku.. dialektologicznego.

Sam „odczyt“ obracał się właściwie około dwóch pojęć zasadniczych, przeciwstawionych przez prelegenta: wychowanie obywatelskie, w przeciwieństwie do wychowania państwowego. Pierwsze jest właściwe, patrjotyczne oparte na zasadach etyki, drugie — to poprostu wychowanie jak je rozumie sanacja, a więc wychowanie, w pojęciu p. Korfantego nagięte do potrzeb „chwilowych“ piastunów władzy.

Na tle dalszych rozważań, mniej lub więcej akademickich, o istocie i celach państwa wytacza prelegent coraz to nowe pociski opozycyjne, suto podlane zjadliwym, gryzącym sarkazmem. Zręcznie wystrzega się nazywania rzeczy po imieniu, i kiedy zamierza cios zadać dyktaturze, mówi przeważnie o — Mussolinim. Gdy publiczność, rozumiejąc aluzję, klaszcze, powiada naiwnie: Nie rozumiem tych oklasków. Ja mówię o Włoszech... Gdy trzeba użyć dosadniejszego wyrażenia, prelegent ucieka się do cytat z — św. Augustyna i encyklik Leona XIII. I zrób mu coś!

Na uwagę zasługuje passus przemówienia, występujący w obronie praw mniejszości narodowych do pielęgnowania własnego języka i kultury. Ale ten ustęp jakoś dziwnie mało entuzjazmu wywołał na sali...

W pierwszym rzędzie krzeseł, pomiędzy profesorem uniwersytetu K. a przywódcą chadecji mecenasem R., siedział bardzo młody sympatyczny blondyn, który dwukrotnie przerywał mowcy, wzywając go, aby nie odbiegał od tematu. Był to urzędnik Starostwa grodzkiego p. Ch. Ale cóż? Korfanty ma zbyt wiele sprytu, by mógł istnieć dla niego „śliski“ temat. A więc dalej że — o... Mussolinim, o bolszewikach, o Hitlerze, o Wilhelmie II. — i tak w kółko. Anglik powiedziałby może, że to nie jest fair... Ale my przecież nie żyjemy w Anglji...

WOLNE POSADY

Bezrobotni pracownicy umysłowi i emeryci zdolni do akwizycji znajdą stałe zajęcie w światowej instytucji finansowej. Zgłoszenia pod „Stałe pobory“ do Biura ogł. Stattera Rynek 8. 653v

LOKALE

POKÓJ 2-osobowy, osobne wejście, utrzymanie lub bez, do wynajęcia — Studencka 4, m. 5. 615x

LOKAL sklepowy w śródmieściu, z urządzeniem, z dużą wystawą, ewentualnie z towarem odstąpię. Zgłoszenia do Admin. „N. Dziennika“ pod „Galanterja“. 410x

Mieszkanie 3 pokojowe z kuchnią i komfortem w rynku podgórskim 11 do wynajęcia. Wiadomość u właściciela. 307g

SPRZEDAŻ

Sklep duży, okno wystawowe z mieszkaniem w centrum przy przy głównej ulicy z powodu wyjazdu sprzedam. Zgłoszenia pod „Korzystnie“ do Biura Ogłoszeń Stattera Kraków Rynek 8. 623

DYWANY ręczne, kilimy: „Dywan“. Kraków Podgórze, ul. Kingi 9. — Telefon 116-09. 121m

Place budowlane w Jaśle przy stacji kolejowej tanio do sprzedania. Wiadomość u Dra Wilusza w Jaśle. 652v

Fabryka sukna Karol Jankowsky i Syn Bielsko oddział Kraków, Jagiellońska 5 II. piętro. 577x

DEUTSCHE wissenschaftliche und populär-wissenschaftliche Bücher billig zu verkaufen: Jasna Nr. 10. m. 22. 296bp

„MULTIGRAPH“. Najlepszy amerykański aparat do powielania i druku, do sprzedania. Zgłoszenia pod „Multigraph“ do Adm. „N. Dziennika“. 296bp

KILIMY artystyczne. — Dywany orjentalne: Grünerowa. Kraków. Tarłowska 6. boczna Zwierzynieckiej. 1296x

ZDROJOWISKA

W Krynicy do wydzierżawienia na sezon letni **pensjonat** „Kryniczanka“. Komfortowe urządzenie. ciepła i zimna woda. restauracja. fryzjernia. autobus własny. Oferty dokładnie z kaucją przyjmuje adw. Dr. Syrop Nowy Sącz. 650v

Zakopane willa „Kalatówka“ poleca pokoje z całem utrzymaniem za 5 Zł dziennie. 308v

RÓŻNE

Zabiegi wodolecznicze wzmacniają serce i nerwy, regulują przemiany materji i czynności żołądka. Lecznica „Salus“ Dra Kupczyka. Kraków. Szujskiego. 654v

Heschel Abraham, Bonerowska 3 — unieważnia książeczkę z Kasy Chorych 651v

„TIRSA“ B. Zimmermanna

jako premia dla Prenumeratorów „Nowego Dziennika“

Jako nową premię dla naszych Prenumeratorów wyznaczyliśmy piękną powieść palestyńską, jaką w swej spuściźnie ideowej pozostawił drogi i niezapomniany Towarzysz nasz błp. BERNARD ZIMMERMANN.

„TIRSA“ jest jedyną dotąd wielką i wybitną wartość literacką posiadającą powieścią żydowską w języku polskim, odzwierciedlającą ideologię Czynu żydowskiego w Erec Izrael.

„TIRSA“ jest wspaniałym i wzruszającym zarazem pomnikiem, wystawionym młodzieży żydowskiej, użyźniającej swym potem i swą krwią glebę Palestyny.

„TIRSA“ nie powinna zabraknąć w żadnej prywatnej lub publicznej bibljotece żydowskiej w Polsce!

Dla naszych Prenumeratorów cena premjowa „Tirsy“ (520 stron druku, piękne wydanie, cena księgarska 8 Zł — wynosi **2 Zł 80 gr** (na prowincji plus porto Zł 1·20)

PANI BĘDZIE DOBRZE UBRANĄ zaopatrując się w modny wiosenny kapelusz wprost w składzie fabrycznym f-y **S. WIENER** Kraków Stradom 5. Ogromny wybór — ceny najniższe 514

BANDAŻE zaopatrujące największe i zastarzałe przepukliny, opaski brzuszne przeciw obniżeniu żołądka, **moczniki** gumowe dla osłabionych na pęcherz, sztuczne nogi i ręce wykonywa **M. L. Polaczek w Samborze Nr. 34**. Cenniki darmo. 560

WÓZKI DZIECIĘCE „KON-KON“ uznane za najsolidniejsze i najtrwalsze, poleca znana od lat 22, Firma **I. BOTWIN** Kraków, Floriańska 30. Tel. 118-77

Bieliznę pościelową, koszule męskie, pyjamy, bieliznę damską, ręcznie zdobioną, wedle najnowszych wzorów francuskich wykonuje pracownia „Ognisko Pracy“, Kraków, ul. Mikołajska 9, II. piętro. Tel. 158-21. Zamówienia przyjmuje się codziennie od godz. 11—1-ej.

Fasony oryginalne — krój pierwszorzędny. Ceny niskie, termin dostawy punktualny. — Przyjmuje się zamówienia z prowincji.

Zatwierdzony przez Województwo Krakowskie

Związek Pracowników Pomocy Pielęgniarskiej i Masażu w Polsce — Centrala

Kraków, Wielopole 14 tel. 138-45

poleca wykwalifikowane **pielęgniarki, masażystki, masażystów i instrumentarjuszki** do szpitali, lecznic i w domach prywatnych i t. d.

Honorarjum bardzo niskie — dla ubogiej ludności pomoc **bezpłatna.**

Biuro czynne bez przerwy — dzień i noc.

PODATEK OBROTOWY ZNIŻONY DLA PRZEDSIĘBIORSTW PROWADZĄCYCH PRAWIDŁOWE KSIĘGI HANDLOWE. W Biurze Organizacyjnem i Buchalteryjno-Rewizyjnem **WIKTORa STANDÉ** KRAKÓW Pijarska 5 TELEFON Nr. 104-44

Przysięgł. Rewidenta ksiąg — Znawcy Sądowego udziela się wszelkich informacyj i porad w tym zakresie bezpłatnie.

UWAGA: dla przedsiębiorstw, nie utrzymujących buchalterja, prowadzi buchalterję we własnem biurze, własnemi siłami biurowemi przy zastosowaniu najnowszych urządzeń maszynowych 2315x

Maszyny do pisania wszelkich systemów Ceny rewelacyjnie niskie **Löwenstein** Kraków, Zwierzyniecka 8 Telef 162-50

TROCHĘ HUMORU

U WRÓŻKI

— Dostanie pan wkrótce nagniotki na nodze.

— A czy będą bolesne?

— Niech się pan nie obawia. Niedługo potem utraci pan tę nogę w katastrofie kolejowej.

Już nadszedł **świeży transport** słynnych soczystych **pomarańczy jaffskich i grapefrutów** wszechświatowej **marki „PARDESS“** Do nabycia we wszystkich owocarniach. Znak rozpoznawczy stempel „Pardess“.

Fortepiany-Pianina **B-ci K. i A. Fibiger** **Helena Smolarska** Kraków Szewska 9 SKŁAD FORTEPIANÓW

Skrócona pryw. naukę **Księgowości** **korespondencji, stenografji, kaligrafji itd.** przy kursach handlowych **Feinberga** **Kraków, Starowiślna 28** rozpocząć można codziennie. Zgłosz. od 9—1 i 3—8½

PRENUMERATA: w Krakowie n. prow. miesięczn Zł. 6·00 kwartał. Zł. 18·00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 6·20 „ „ 18·60
Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6·60 „ „ 19·80
Zagranica z przesyłką pocztową „ „ 10·00 „ „ 30·00
„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie także w poniedziałki i dni poświąteczne

OGŁOSZENIA: Podstawa obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. — Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. CENY w złotych: I. strona 1·25. — Tekst 1·—. Nadesłane 0·75. — Za tekstem 0·25. — Drobne od słowa 0·20. Dla poszukujących pracy 0·10. — Gratulacje 12·50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana